

“Danidas årsberetning kommer – måske uforvarende – til at reflektere én af de vigtigste nyheder om dansk bistand: Årtiers konsensus på området er brudt”

Jesper Heldgaard, side 14

udvikling

NYHEDER OG DEBAT OM DANSK UDVIKLINGSSAMARBEJDE

NR. 2/2004/JUNI

GENNEMBRUD?

Dansk forskersteam har udviklet en billig metode, der kan fastlægge hiv-smittes udvikling mod aids. Det kan frigøre midler i u-landene til kampen mod aids.

Side 6

PÅ RANDEN AF BORGERKRIG

Danmark har skærpet tonen over for Nepal: Bistand kan ikke gennemføres uden respekt for demokratiet. Den væbnede konflikt kan true danske udviklingsprogrammer for millioner af kroner.

Side 8

DE DYREBARE DRÅBER

Alle 10 lande, som Nilen gennemløber, har nu taget initiativ til et regionalt samarbejde, som skal forebygge en væbnet konflikt om vandet. Danmark bevilger 60 mio. kr., så de sparsomme vandressourcer kan blive udnyttet optimalt.

Side 10

2015 MÅL OVERSER KVINDERNE

Kampen for kvinders rettigheder er ikke gået i stå – det går direkte baglæns, siger en række kvinde-NGO'er ved konference i Bonn. De anklager også 2015 Målene for at gøre mere skade end gavn.

Side 11

BEVISET HEDDER DNA

Bangladesh får nu sit første dna-laboratorium, som vil kunne levere tekniske beviser mod voldtægtsmænd. Seniorrådgiver Suss Schaumann fortæller.

Side 12

NYT OM NAVNE

Side 15

Dansk bistand på vej til den arabiske verden

Udenrigsministeriet kan nu sætte indhold på de første elementer i Det Arabiske Initiativ, der blev lanceret af udenrigsminister Per Stig Møller i juni 2003. Målet er at fremme demokrati og menneskerettigheder i den arabiske verden.

- Vi har lagt øret til sandet for at opfange, hvad landene har brug for, og hvilken indsats vi kan gøre, siger kontorchef i Udenrigsministeriet Bo Lidegaard til Udvikling om det konkrete arbejde med at identificere projekter og samarbejdspartnere til det Arabiske Initiativ, som er et led i regeringens nye bud på dansk og europæisk udenrigspolitik. Til den bilaterale del af initiativet er afsat 100 mio. kr., der skal gå til at støtte en bred vifte af projekter inden for blandt andet god regeringsførelse og medier i en lang række lande fra Marokko i vest til det ikke-arabiske Iran i øst, med undtagelse af Israel og de palæstinensiske selvstyremråder.

Netop det faktum, at Det Arabiske Initiativ ikke tager fat om Israel-Palæstina-konflikten, kritiseres af mellemøstespert Michael Irving Jensen. Han siger:

- Man kan ikke pakke Israel-Palæstina-konflikten ind i bandage og igangsætte demokrati- og menneskerettighedsprojekter i den arabiske verden. Det opfattes af

mange i regionen som vestlig dobbeltmoral.

Michael Irving Jensen advarer også om, at fra et arabisk synspunkt kan Danmarks og vestens initiativer til fremme af demokrati og menneskerettigheder antage kulturimperialisme, fordi vi i vesten ikke er gode nok til at lytte til arabernes ønsker. Og at initiativerne derfor stik imod hensigten kan

betyde, at den fundamentale islamisme bliver styrket.

Den palæstinensiskfødte skribent og foredragsholder Hussein Shehadeh – der har boet i Danmark siden 1967 – mener, at Danmark som et lille land med en uplettet fortid i den arabiske verden, kan spille en vigtig rolle for fremme af demokrati og menneskerettigheder i regionen. Side 2-5

Danmark indleder nu et samarbejde om bl.a. god regeringsførelse med Marokko, Jordan og Yemen. Også Syrien er et af de lande, som regeringens Arabiske Initiativ nu tilbyder støtte til reformer. Her udløste i Damaskus.

Foto: POLFOTO/AFP/Louai Beshara.

Velkommen til Udvikling – Danidas nye månedsblad

Danidavisen og Udvikling er med dette nummer slået sammen til ét blad: Månedsbladet Udvikling – om dansk udviklingssamarbejde med verdens fattigste lande.

Alle tidligere abonnenter på Danidavisen og Udvikling modtager det nye blad – og vi håber, at læsningen vil bibringe så megen indsigt og ny viden, at der fortsat er interesse for at modtage bladet.

Vi har lagt de to blade sammen for at spare ressourcer, og fordi der var stort sammenfald af abonnenter. Vi koncentrerer derfor kræfterne om at lave ét godt blad.

Udvikling og Danidavisen har skrevet om verdens fattigste lande

og dansk udviklingssamarbejde. Det vil vi fortsætte med. Men, som måske allerede bemærket, i et andet format – og med fokus på NYHEDER og DEBAT.

Vi ved, at der blandt mange danskere er en interesse for og et engagement i, hvordan Danmark er med til at gøre en forskel for menneskene og miljøet i verdens fattigste lande. I dag findes ikke et forum, der systematisk informerer om resultaterne af dansk statslig udviklingsbistand – herunder kompleksiteten – og hvor udviklingspolitikken er til seriøs debat.

Udviklingspolitik er et vigtigt dansk politikområde med et årligt

budget på 10,5 milliarder kroner. Dansk udviklingssamarbejde er internationalt anerkendt, og både bilateralt og multilateralt har Danmark en ikke ubetydelig udviklingspolitisk indflydelse. Et flertal i befolkningen bakker op om dansk støtte til at bekæmpe fattigdom, give nødhjælp og forbedre miljøet i landene i Syd.

Alligevel er der udbredt skepsis om bistandens nytteværdi. Udvikling vil gerne søge at give dig som læser indsigt og viden, så du selv kan tage stilling – ikke formidle et rosenrødt billede af bistanden.

Udvikling relanceres samtidig med, at Udenrigsministeriets nye

hjemmeside www.um.dk og herunder www.danida.dk gik i luften 27. maj. På den nye hjemmeside kan findes fyldig information om dansk udviklingssamarbejde som supplement og uddybning af de artikler, vi vælger at bringe i det trykte blad.

God læselyst!

Stefan Katić (redaktør), Poul Kjar (journalist) og Lars Thuesen (ansvarshavende).

Udvikling er gratis. Ønsker du ikke fortsat at modtage bladet, så send en mail til sp@itst.dk eller ring på telefon 1881.

HER ER PROJEKTERNE

Udenrigsministeriet har haft tre missioner af sted til den arabiske verden (og Iran), og foreløbig identificeret følgende projekter og samarbejdspartnere inden for Det Arabiske Initiativ. Ministeriet er nu i gang med at udarbejde projektforslag om denne vifte af aktiviteter:

Regionale tiltag

- Ombudsmandskonference i samarbejde med Folketingets Ombudsmand.
- Medieprogram i form af regionalt netværk på medieområdet, der kan monitorere medieudviklingen, pressefrihed og overgreb på journalister.
- Arbejdsmarkedsprogram, med inddragelse af Dansk Industri, LO og Beskæftigelsesministeriet.
- Støtte til Centret for Kultursamarbejde med Udviklingslandene med henblik på at styrke den planlagte 'Images of the Middle East' kampagne.

Libanon, Jordan og Syrien

- Delkomponent af det regionale medieprogram med særlig fokus på tv-produktion, dokumentarfilm og undersøgende journalistik.
- Støtte til menneskerettighedsnetværk i samarbejde med internationale og danske NGO'er.
- Støtte til kvindegrupper, der arbejder med kvinders deltagelse og rettigheder – herunder voldramte kvinder. Samarbejde mellem kvindegrupper i Libanon, Jordan og danske partnere.
- Støtte til børn og unge i et børnerettighedsperspektiv i samarbejde med Red Barnet.
- Støtte til ungdomsudveksling og religiøs dialog med udgangspunkt i samarbejde med libanesiske partnere.
- Støtte til NGO-projekter inden for området god regeringsførelse.

Yemen

- Støtte til Yemens parlament, omfattende parlamentarikere og embedsmænd i samarbejde med Folketingets Internationale Afdeling.
- Støtte til decentralisering og lokalt demokrati i samarbejde med Kommunernes Landsforening.
- Støtte til en fri presse, omfattende styrkelse af journalistforbundet.
- Overholdelse af menneskerettigheder – ikke-juridiske klagemekanismer. Forundersøgelingsmission med deltagelse af bl.a. Institut for Menneskerettigheder (IMR).
- Styrkelse af yemenitiske NGO'er, herunder kvindegrupper.

Iran

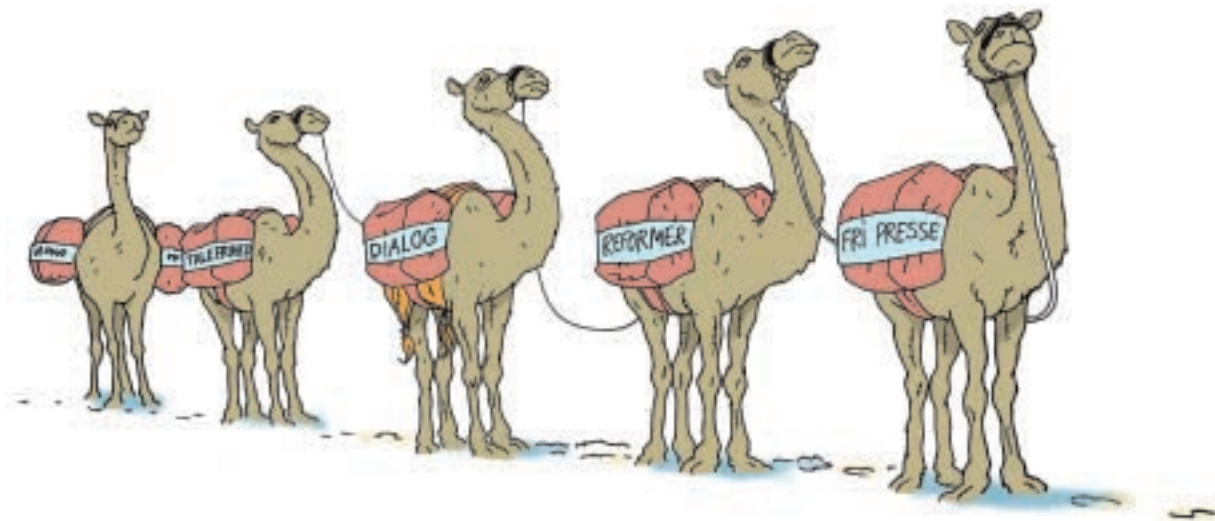
- Mulig fortsættelse af den dansk-iranske menneskerettighedsdialog i samarbejde med Institut for Menneskerettigheder (IMR).

Ægypten

- Dialoginstitut i Kairo – der forhandles med Al-Ahram Foundation om værtskab for instituttet.

Maghreb-landene (Nordafrika)

- Del-komponent af regional indsats på arbejdsmarkedet i samarbejde med Dansk Industri, LO og Beskæftigelsesministeriet.
- Ungdomsudveksling.
- Forundersøgelse af mulighederne for at samarbejde med parlamenterne i Marokko og Algeriet i samarbejde med Folketingets Internationale Afdeling.
- Pilotindsatser, hvor danske NGO'er bringes i kontakt med NGO'er i lokalområdet.

Det Arabiske Initiativ

Læg øret til

Dansk udenrigspolitik overfor den arabiske verden går på listesko gennem regionen og indbyder til dialog og partnerskab. Det er ikke nogen nem opgave at presse på for demokratiske reformer, der i sidste ende kan få konsekvenser for de nuværende regeringer. Her er køreplanen for regeringens Arabiske Initiativ.

Udenrigsministeriet begynder nu at sætte lande og indhold på Det Arabiske Initiativ, der blev lanceret af regeringen sidste sommer som et nyt bud på dansk udenrigspolitik i den arabiske verden.

Den bilaterale del af initiativet til omkring 100 mio. kr. sigter på at fremme dialogen om demokrati og menneskerettigheder med en række arabiske lande – og udspringer bl.a. af 11. september og kampen mod religiøs fundamentalisme og terrorisme.

I første omgang dækker Det Arabiske Initiativ over en bred vifte af projekter i samarbejde mellem danske og arabiske partnere inden for god regeringsførelse, arbejdsmarkedspolitik, medier, støtte til lokale parlamenter etc. Som mulige partnerskabslande i den indledende fase er udvalgt Maghreb-landene Marokko, Algeriet og Tunesien i det nordlige Afrika, Libanon, Jordan og Syrien i Mellemøsten, samt Yemen, Ægypten og det ikke-arabiske Iran længst mod øst.

Udenrigsministeriet har udsendt tre identifikationsmissioner med

mandat til at være åbne over for muligheder og potentialer i disse lande, som er meget forskellige – politisk, økonomisk og kulturelt. Planen er på et senere tidspunkt at udvikle en mere fokuseret programindsats.

Øret til ørkensandet

- Vi lægger øret til sandet i de enkelte lande for at opfange, hvad de har behov for, og hvilken indsats vi kan gøre. Man vader ikke bare ind med træsko på. Det kræver kontakter på mange niveauer, både på regeringsniveau og i civilsamfundet, omhyggelig forberedelse og en indgående forståelse for de processer, der allerede er i gang i form af andre demokratifremmende projekter, siger Bo Lidegaard, der nok er mest kendt i offentligheden som forfatter af Krag-biografien. Til daglig er han kontorchef i Udenrigsministeriets kontor for Mellemøsten og Latinamerika.

Foruden at identificere samarbejdspartnere i de arabiske lande afsøger Udenrigsministeriet den danske ressourcebase – NGO'er, interesseorganisationer og det akademiske miljø, der kan varetage de konkrete projekter i tæt samarbejde med partnerne i de arabiske lande.

- Men når man ser på listen over foreløbige projekter, er der i høj grad tale om regeringsinstitutioner?

- Det er klart, at som regering er det i første omgang nemmere at lave aftaler med regeringstilknyttede institutioner i den arabiske verden end med civilsamfundet. Men der ligger også en lang række

kontakter til NGO'er, der skal inddrages i processen, og alt i alt opnår vi en rimelig balance mellem regering og civilsamfund, svarer Bo Lidegaard.

Han understreger, at der er tale om politisk bistand, hvor målsætningen er at støtte reformorienterede kræfter – i modsætning til mere traditionel bistand. Han udelukker dog ikke, at der i nogle af de fattigste af landene – for eksempel Yemen – også kan blive tale om støtte til mere konkrete aktiviteter i form af uddannelse og undervisning.

Reformer er i gang

Det er en vanskelig opgave at støtte menneskerettigheder og demokratiske reformprocesser i lande, hvor borgerne oplever, at folk fra oppositionen bliver fængslet for netop at have ytret sig om demokrati og rettigheder. Reformprocesserne i deres yderste konsekvens vil medføre demokratiske samfundsomstyrtninger – og kan dermed koste de regeringer livet, som Det Arabiske Initiativ nu indbyder til dialog og partnerskab. Bo Lidegaard uddyber:

- I vores møder med regeringerne har vi ikke lagt skjul på, at vi ønsker reformprocesser og frie demokratiske valg. Når de alligevel vælger at indgå i et samarbejde – med fare for at miste magten – så er det ud fra en erkendelse af, at de ikke kan fastholde tingenes tilstand, som de er i dag. Regeringerne foretrækker en styret reformproces frem for en væbnet opstand, som kunne være alternativet.

Reformkaravanen kommer. Illustration: Knud Andersen/ Skønvirke.

ørkensandet

Ifølge kontorchefen har flere af landene allerede igangsat relativt omfattende demokratiske reformer, og således er virkeligheden mere nuanceret end det billede, vi får gennem medierne af de arabiske samfund som stivnede strukturer. Han fremhæver Yemen og Jordan som to gode eksempler, men understreger, at Udenrigsministeriets missioner generelt har mødt en stærk interesse i hele regionen for at etablere samarbejde og dialog med Danmark om demokrati og menneskerettigheder.

- Vi oplever en dyb erkendelse af, at landenes økonomiske og sociale udvikling er meget nøje

Massearbejdsløshed blandt unge mennesker i den arabiske verden er ideel grobund for religiøs fundamentalisme og politisk radikaliserings, hvilket kan true regeringerne. Det er denne indre nødvendighed for udvikling i de arabiske lande, som vesten skal udnytte til at understøtte reformprocessen, mener Bo Lidegaard. Foto: Karsten Bidstrup.

forbundet med spørgsmål om demokrati og menneskerettigheder. Der er behov for god regeringsførelse og respekt for menneskerettigheder for at landene kan tiltrække udenlandske investeringer og udvikle et konkurrencedygtigt erhvervsliv. Og hvem kan bidrage til den proces - det kan vi. Selv om de fleste af landene, der indgår i Det Arabiske Initiativ, ikke

står med afgrundsdybe fattigdomsproblemer, så kæmper de med store fordelingsproblemer og en høj befolkningstilvækst. Det betyder, at der er udsigt til massearbejdsløshed blandt unge mennesker og dermed ideelle vækstbetingelser for religiøs fundamentalisme og politisk radikaliserings. Ifølge Bo Lidegaard er det denne indre nødvendighed for udvikling,

som vesten skal udnytte til at understøtte reformprocessen. Men han understreger, at det bliver uhyre vanskeligt i den praktiske virkelighed.

Flere udenlandske donorer har udtrykt sig skeptisk i forhold til at finde troværdige samarbejdspartnere i den arabiske verden, hvor korruption og politisk afhængighed er udbredte fænomener.

Reservation og usikkerhed

De danske missioner, der har været udsendt af Udenrigsministeriet for at identificere samarbejdspartnere og projekter i den arabiske verden, har mødt en vis reservation og usikkerhed fra myndighedsrepræsentanters side, blandt andet under besøgene i Maghreb-landene Marokko, Algeriet og Tunesien.

Det får dog ikke Udenrigsministeriet til at holde sig væk fra disse lande. Regeringerne i regionen har givet udtryk for, at de ønsker en fortsat dialog om dansk støtte til specifikke projekter. Samtidig planlægger Udenrigsministeriet støtte til partnerskaber mellem danske og lokale NGO'er.

Men lugter det her ikke af kulturrimperalisme?

- Det spøgelse kan du kun mane definitivt i jorden, hvis du hele tiden holder dig for øje, at det drejer sig om at bygge et partnerskab, der hviler på, hvad begge parter ønsker og tror kan føre til en positiv reformproces. Kort sagt: Et tilbud om dialog. Der skal vi spørge: "Hvad er det, I gerne vil have fra os?". Og hvis der skal indledes et samarbejde, så bliver det ud fra

deres behov, men selvfølgelig ud fra vores holdning til, hvordan man løser de her problemer. Og det gør man ved at opbygge demokratiske og pluralistiske samfund, hvor alle har lov til at udfolde deres kreativitet og sige deres mening. Hvis de ikke vil have det svar, så skal de ikke samarbejde med os.

De regionale konflikter

Bo Lidegaard lægger ikke skjul på, at den forværrede situation i Israel-Palæstina-konflikten og Irak vanskeliggør gennemførelsen af Det Arabiske Initiativ.

Men Bo Lidegaard mener ikke, at konflikterne udelukker den danske indsats for at fremme demokrati og menneskerettigheder i den arabiske verden.

- Det er rigtigt, at der er en nøje sammenhæng mellem reformprocesser og Israel-Palæstina-spørgsmålet - og derfor har vi fra dansk side et stærkt politisk engagement i at løse konflikten. Vi er også stærkt engagerede i at hjælpe Irak, både med en bilateral og en multilateral indsats. Men vi kan ikke se, at det skulle være en begrundelse for ikke også at gøre en forstærket indsats i alle de lande, hvor det står mindre glet til.

Er det blevet sværere for Danmark at arbejde i den arabiske verden på grund af alliancen med USA?

- Det er klart, at man i øjeblikket møder meget kritik af USA, men det er lige så klart, at der i alle de arabiske lande er en dyb forståelse af, at USA er en meget vigtig samarbejdspartner. Vi bliver mødt med kritikken, men samtidig bliver vi i nogle sammenhænge bedt om at formidle synspunkter videre til USA, siger Bo Lidegaard

Antagelsen i Danmarks nye udenrigspolitik i den arabiske verden er, at fremme af demokrati- og menneskerettighedsprojekter og støtte til den mellemøstlige fredsproces kan bidrage til en samfundsudvikling, der i hvert fald ikke fremmer terrorisme. På sigt kan indsatsen være med til at forbedre landenes økonomiske og sociale muligheder og dermed forebygge, at unge mennesker vælger en karriere som terrorister eller selvmordsbombere.

PK

Det Arabiske Initiativ. Her vil Danmark i dialog om demokrati og yde støtte til reformer.

- Et paradoks, at Det Arabiske Initiativ går uden om Israel-Palæstina-konflikten, siger kritiker. Palæstinensisk dreng sælger cigaretter i Rafah flygtningelejren i det sydlige Gaza. Foto: POLFOTO/AP/Kevin Frayer.

Nøglen ligger i Israel

Det Arabiske Initiativ ignorerer Israel-Palæstina-spørgsmålet, siger mellemøstekspert.

- Det er et paradoks, at der ikke står noget om Israel-Palæstina i Det Arabiske Initiativ. Man kan ikke pakke Israel-Palæstina-konflikten ind i bandage og igangsætte demokrati- og menneskerettighedsprojekter i den arabiske verden. Det opfattes af mange i regionen som vestlig dobbeltmoral, siger ekspert i Mellemøsten

Mellemøstforsker Michael Irving Jensen

Michael Irving Jensen fra Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS). Han hentyder hermed til, at vesten ser gennem fingre med, at Israel

krænker FN-resolutioner og international lov. Michael Irving Jensen tilføjer, at bekæmpelsen af terrorisme og fundamentalisme, som er baggrunden for udenrigsminister Per Stig Møllers (K) Arabiske Initiativ og USA's "Greater Middle East Initiative", bl.a. udspringer af al-Qaidas og andres islamistiske gruppers had til Israel.

- Det betyder ikke, at Mellemøstens problemer bliver løst, den dag Israel trækker sig tilbage fra de besatte områder, men mange af de

arabiske stater bruger jo truslen fra Israel til at sige, at det er umuligt at indføre demokrati og menneskerettigheder. At sikkerhedsstyrkerne har brug for udvidede beføjelser for at bekæmpe fundamentalisterne.

Ifølge mellemøsteksperten gælder paradokset også for Maghreb-landene Marokko, Tunesien og Algeriet – der ligeledes er indbefattet i Det Arabiske Initiativ.

- Vestens dobbeltmoral i forhold til Israel-Palæstina-spørgsmålet bliver i et land som Marokko brugt af de islamiske bevægelser til at mobilisere masserne og udgør dermed en bremse for den demokratiske udvikling.

Men er kritikken ikke urimelig, eftersom den danske regering netop har spillet en aktiv rolle i forhold til Israel-Palæstina spørgsmålet?

- Nej, den danske regering har ikke ønsket at træde nogen over tærne – og har ikke villet påtale Israels overgreb på den palæstinensiske befolkning og tage et opgør med USA, der blindt støtter Israel. Dermed løser man ikke den konflikt, siger Michael Irving Jensen, der bl.a. er forfatter til bøgerne "På tærsklen til fred? Al-qaqa intifadaen og fredsprocessen i Mellemøsten" fra 2001 og " Hamas i Gazastrøben" fra 2002.

Irak har skadet Danmark

Mellemøsteksperter peger også på, at krigen i Irak har skadet ikke

kun USA's, men også Danmarks mulighed for at føre dialog om demokrati og menneskerettigheder i den arabiske verden.

- I Irak blev krigen legitimeret med, at Saddam-regimet krænkede international lov og FN's resolutioner, men igen, det samme gælder ikke for Israel. Derfor er man ikke en troværdig samarbejdspartner set fra et mellemøstligt perspektiv. Så enkelt er det.

Michael Irving Jensen har lige været i Syrien, hvor det virkelig er hård vinter for oppositionen, som derfor burde være meget interesseret i et samarbejde med vesten om fremme af demokrati og menneskerettigheder.

- Der er her tale om folk, der med højest tænkelige pris kritiserer regimets undertrykkelse, og som i den grad har brug for støtte udefra. Men de tror ikke på, at vesten vil demokratisere deres samfund. Sporene fra Irak skræmmer. Og selv om de især frygter USA, så må vi erkende, at vores alliance med USA som besættelsesmagt i Irak er meget tæt.

- Det bliver meget svært at finde samarbejdspartnere. Den syriske regering vil være meget forbeholden for at samarbejde med det, som de opfatter som en besættelsesmagt. Og hvis en NGO indleder et samarbejde, så vil regeringen straks prikke dem på skulderen og sige: "Hov, samarbejder I med besættelsesmagten" – og på den

måde kan man i sidste ende være med til at underminere det civilsamfund, man ønsker at støtte, siger Michael Irving Jensen.

Vi ved bedst

Det Arabiske Initiativ er netop baseret på dialog og partnerskab med moderate kræfter i den arabiske verden for ikke at fremstå som vestlig kolonialisme. Men den køber Michael Irving Jensen ikke. Han mener, at i en arabisk optik antager initiativet kulturimperialisme – eller ligefrem neokolonialisme.

- Vi bliver ved med at holde fast i vores egenrådige måde at lave demokrati på – og vil overføre det til en anden region. Men araberne husker deres kolonihistorie, og for mange vil det være et déjà-vu fra 1914-18, hvor englænderne og franskmændene ville omskabe regionen efter vestligt forbillede.

- Initiativerne kan stik imod hensigten betyde, at den fundamentale islamisme bliver styrket af den tilgang, der lægges for dagen. Ikke bare i det danske initiativ, men i hele viften af vestlige initiativer for at fremme demokratiet i den arabiske verden.

Men skal vi så helt undlade at arbejde for demokrati og menneskerettigheder i den arabiske verden?

- Nej, men vi skal blive bedre til at lytte til araberne tanker, inden vi kommer til dem med vores ideer om, hvad demokrati er. De

har nogle meget store problemer i Mellemøsten. Det ved regimerne, og det ved borgerne. Men der er hele tiden lokale kræfter, der presser regimerne til at åbne op, og de kræfter skal vi understøtte. Det er en utrolig langstrakt proces, lige som den demokratiske proces, vi selv har været igennem.

Prisværdigt, men beskedent

Michael Irving Jensen indrømmer, at det er nemt at stå i kulissen og råbe op, og at det er meget vanskeligt at fremme demokrati og menneskerettigheder i Mellemøsten.

Han betragter initiativet til 100 mio. kr. som prisværdigt, men uhyre beskedent og er kritisk over for, at Udenrigsministeriet har valgt så stor en geografisk og tematisk spredning i en region med vidt forskellige lande.

Og han undrer sig over, at der ikke står noget om ungdommen i Det Arabiske Initiativ. Det er den arabiske ungdom, der skal skabe fremtiden. De unge får en relativ dårlig skoleuddannelse, blandt andet på grund af vestens strukturtilpasningsprogrammer, der har forringet uddannelsesmulighederne. Derfor burde uddannelse ifølge Michael Irving Jensen være et oplagt indsatsområde.

- Man kunne også vælge at bruge de 100 millioner kroner på fritidsområdet. Fodboldbaner, stadions, netcafeer, biografer og lignende – kopiere det bedste fra den danske ungdomskultur, så de arabiske unge får noget meningsfuldt at foretage sig. Så kunne pengene måske gøre større gavn, siger mellemøsteksperten – med fare for selv at blive beskyldt for vestlig kulturimperialisme.

PK

Sats på græsrodderne - ikke på regimerne

Det Arabiske Initiativ er et godt skridt, men Danmark bør bruge det til støtte anderledes tænkende og progressive mennesker i den autoritære, arabiske verden, siger palæstinensisk skribent, filmand og foredragsholder.

Hussein Shehadeh, palæstinensisk født og bosat i Danmark siden 1967, har som skribent, filmand og ikke mindst foredragsholder i årtier formidlet arabiske kultur- og samfundsforhold til danskerne. Shehadeh bakker op om regeringens Arabiske Initiativ og tror på, at Danmark som et lille land uden kolonial fortid kan gøre en forskel.

Hussein Shehadeh: - Den arabiske ungdom skal høre historien om danske statsministre, der cykler til arbejde. Foto: Lars Petersen.

Men han anbefaler, at indsatsen i højere grad stiles mod uddannelse og arabisk børneopdragelse - og i mindre grad gennem regeringstilknyttede institutioner.

- Der er brug for uddannelses- og opdragelsesinitiativer, der sigter på at gøre børn og unge i den arabiske verden til selvstændige mennesker, siger Hussein Shehadeh, der har en doktorgrad i arabisk mentalitet og adfærd fra Oxford Universitet.

- Arabiske børn opdrages inden for patriarkalske strukturer. Loyaliteten til familien betyder alt, og det forstyrrer og ødelægger den politiske og social bevidsthedsproces. Børnene bliver opdraget til aldrig at stemme på en person fra en anden klan og til at politik er et beskidt erhverv, siger Hussein Shehadeh, og peger dermed på det, som han betragter som det problematiske grundvilkår for demokratiet i den arabiske kultur.

- Derfor er der brug for initiativer og inputs til uddannelse og opdragelse fra et land som Danmark, hvor man har ret til at være anderledes, og hvor børnene lærer at deltage i debatten fra de er helt små. En dialogkultur, der ligger milevidt fra de arabiske familier og skolesystemer, hvor udenadslæren fra Koranen påvirker hele uddannelsesprocessen, siger Hussein Shehadeh.

Islam det mindste problem

Den palæstinensisk fødte skribent, filmand og foredragsholder er kritisk over for, at Udenrigsministeriet i mange af programmerne stiler mod regeringstilknyt-

tede samarbejdspartnere - i stedet for at identificere NGO'er og grupper af anderledes tænkende og progressive mennesker.

- Forandringen skal komme nedefra - og ikke gennem regimerne, der er korrumpere og forstokkede og som ikke ønsker demokratiet, fordi de dermed står til at afgive magten. Og som udnytter trusselsbilledet fra islamister og terrorister til at fastholde deres tyranniske styre, siger Hussein Shehadeh.

Han mener, at det i højere grad er de politiske traditioner end islam og Koranen, der agerer bølverk mod forandringens kræfter.

- Man kan selvfølgelig ikke skille tingene helt fra hinanden. Mange arabiske magthavere baserer deres eksistens på fundamental islam og bruger korancitater som svar på alting. Men du møder faktisk mange sympatiske islamister med noget på hjertet og et nuanceret syn på tingene - og som er mere tolerante end ukvalificerede monarker i lande som Yemen, Syrien og Ægypten, der har fået magten i dåbsgave.

- Der er ikke noget modsætningsforhold mellem det at være muslim og ønsket om at få indflydelse over sit eget liv og leve i et demokrati. I Koranen står der på arabisk: *Al-Deenu Lillah* - religionen tilhører Allah - og den er således et privat forhold mellem Allah og dig. Men den erkendelse er de færreste muslimer nået til, siger Hussein Shehadeh.

Det danske omdømme

Hussein Shehadeh betoner vigtig-

Dialogkultur efterlyses. Her lokalt partikontor i Luxor, Ægypten. Foto: Scanpix/Doug Scott.

heden af, at Danmark er et lille land uden kolonial fortid i den arabiske verden. Han mener ikke, at Danmarks alliance med USA i Irak i nævneværdig grad har skadet det danske omdømme. Til gengæld er der brug for, at araberne får at vide, at Danmark gør et regulært forsøg på at bidrage til en løsning af Israel-Palæstina-konflikten, som præger alle i den arabiske verden.

- Den arabiske ungdom skal gennem kultur og uddannelse have kendskab til de gode historier og værdier fra et land som Danmark, der kan erstatte frygten for vesten med en interesse for vores

demokratiske traditioner. Historier om danske statsministre, der cykler på arbejde, kvinder, der gør karriere, retten til seks ugers ferie om året etc., siger Hussein Shehadeh, og tilføjer:

- Der vokser en håbets gren på det xenofobiske (angst for det fremmede, red.) træ i den arabiske verden - hvor mange tørster efter en anstændig tilværelse. Ikke et duplikat af den vestlige, men en tilværelse der svarer til tidens ånd. Der er mange rettroende og oplyste muslimer, der mener at det er muligt.

PK

Det internationale samarbejde

Det Arabiske Initiativ indeholder også en række internationale initiativer

Det Arabiske Initiativ består - foruden Danmarks bilaterale indsats - af Danmarks støtte til en række internationale initiativer for fred og stabilitet i den arabiske verden gennem EU, NATO og til ideen om et regionalt sikkerhedscharter for Mellemøsten.

EU er ved at udvikle en "Strategi for partnerskab med Middelhavsområdet og Mellemøsten", der skal bygge videre på EU's Middelhavs-samarbejde - også kaldt Barcelona-processen, samt etablere et lignende samarbejde med landene ved Den Persiske Golf.

I Barcelona-processen indgår 35 lande - 25 EU-lande samt Marokko, Algeriet, Tunesien, Ægypten, Israel, Jordan, Libanon, Syrien, Tyr-

kiet og den palæstinensiske selvstyremyndighed - i et samarbejde om politik og sikkerhed, økonomi samt kulturelle og sociale forhold.

Det danske Udenrigsministerium understreger vigtigheden af at udvide dette samarbejde med de øvrige lande i Mellemøsten, ikke mindst fordi det er unikt på grund af sin brede sammensætning. Det er det eneste regionale forum, hvor Israel og de palæstinensiske

selvstyremyndigheder, foruden Libanon og Syrien, sidder ved samme bord.

EU's "Strategi for Partnerskab med Middelhavsområdet og Mellemøsten" har sat fredsprocessen i Mellemøsten højt på dagsordenen. Det sker blandt andet gennem EU's deltagelse i Kvartetten - EU og FN, samt USA og Rusland - der koordinerer positioner og udmeldinger i forhold til Israel og det palæstinensiske selvstyre.

En europæisk vision

Det Arabiske Initiativ rummer også et forslag til at styrke det praktiske, militære samarbejde mellem NATO og den arabiske verden inden for områder som forsvarsreformer, grænsesikkerhed og terrorbekæmpelse.

Endelig er der ideen om et regionalt sikkerhedscharter for Mellemøsten, der bygger på FN's charter om fredelig sameksistens, selvbestemmelse, ikke-intervention, respekt for menneskerettigheder etc.

Det europæiske, strategiske partnerskab er en pendant til USA's "Greater Middle East Initiative" (der også omfatter Pakistan og Afghanistan). Partnerskabet arbejder for fremme af demokrati, økonomiske reformer og uddannelse. Hensigten er at koordinere indsatsene for fred og stabilitet i hele regionen.

PK

Ingen lette løsninger i sigte. Her et sundhedscenter i Ndola City, Zambia. Foto: Jørgen Schytte.

Gennembrud?

Dansk forskning giver håb til hiv-smittede afrikanere

Af Morten Seifert

En dansk forsker har patenteret en ny metode til at diagnosticere hiv. Metoden koster kun en tiendedel af den diagnosemetode, der nu benyttes. Det vil billiggøre aids-behandling, så flere kan hjælpes for de samme penge.

Selvom behandlingen af hiv/aids-patienter er teknisk mulig med livsforlængende medicin, er bare én pct. af de 30 millioner hiv-smittede i Afrika i behandling. De 99 pct. er henvist til at blot at vente på at dø. Behandlingen er nemlig for dyr og teknisk krævende til at blive aktuel for andet end eliten.

Men i et beskedent laboratorium på Hvidovre Hospital arbejdes der hektisk på at ændre disse dystre kendsgerninger. Laboratorieleder, ph.d. Jesper Eugen-Olsen og hans team er ved at lægge sidste hånd på udviklingen af et nyt værktøj, der kan hjælpe hiv/aids-syge i fattige lande. I samarbejde med University of Cape Town i Sydafrika analyseres mængder af blodprøver

fra forsøgspersoner i Sydafrika, Botswana og Guinea Bissau, og foreløbig peger alt i den rigtige retning. Man er tæt på at have udviklet et billigt feltværktøj til hjælp i behandlingen af hiv/aids: suPARnostic.

SuPARnostic kan reducere prisen for at fastlægge hiv-smittes udvikling mod aids til bare 10 pct. af de gængse metoder. Ydermere er disse gængse metoder i praksis umulige at udføre i hovedparten af den fattige verden, da de kræver laboratorier, udstyr og veluddannet personale. Den samlede udgift til hiv/aids-behandling skønnes at kunne reduceres med 25 pct. med brugen af suPARnostic. Men metoden betyder også, at man kan gennemføre hiv/aids-behandling fx i afrikanske landområder, hvor det før simpelt hen ikke var praktisk muligt.

- Bekæmpelsen af hiv/aids-problemet i den fattige verden er uhyre komplekst og vores metode er blot én vigtig brik i at løse problemet, siger Jesper Eugen-Olsen beskedent og advarer mod at tale om en sensation.

- Vi forsøger at udvikle et prak-

tisk feltværktøj, der kan løse et vigtigt problem. Kan man opstille den rette prognose for patienterne, kan man undgå at behandle hiv-smittede i årevis uden effekt og bruge den sparede medicin på dem, som egentlig har behov for den.

- Men prognosen kan også fortælle os, at en patient faktisk skal

i behandling tidligere, hvilket naturligvis koster ekstra ressourcer. Til gengæld redder man måske en patient der ellers var død, siger han til Udvikling.

SuPARnostic er altså alene en ny mulighed for at stille den rette prognose for patienterne – det er ikke et mirakelmiddel mod hiv. Og dog. For det betyder, ud over besparelsen på selve prognosen, at

den dyre livsforlængende medicin kan målrettes og dermed udnyttes bedre.

“Det kan godt gå hen og blive stort”

Det har længe været den gængse opfattelse, at det var prisen på den livsforlængende medicin, der var hindringen for at behandle hiv/aids i u-lande. Men i en stærkt mediedækket patentretssag i Sydafrika for nogle år siden vandt lokale firmaer retten til at fremstille billigere kopier af den kostbare patenterede medicin. Afgørelsen blev set som en mulighed for at åbne op for hiv/aids behandling i u-lande. Men selvom prisen på medicinen faldt, udeblev effekten. Det skyldes bl.a., at man ikke kan stille patienternes prognoser præcist under primitive forhold. Man har med andre ord manglet værktøjet til at tage den billigere medicin i anvendelse. Det er i dette lys, at vigtigheden af suPARnostic skal ses.

Peter Skinhøj, professor og klinikchef på Rigshospitalets Epidemiklinik, har fulgt hiv/aids-forskningen i mange år. Han er positiv overfor suPARnostic, men ikke ubetinget optimist:

- SuPARnostic er ikke den videnskabeligt ideelle metode til at prognosticere hiv/aids-patienter. Den er kun et indirekte mål og kan forstyrres af tilstedeværelsen af andre sygdomme i kroppen. Men så længe de gængse metoder er så dyre, kan suPARnostic være den bedste mulighed. Og det kan godt gå hen og blive stort, siger han.

I øvrigt roser han projektet for at rette sin medicinske forskning udelukkende mod hiv/aids-behandling i den fattigste del af verden, hvilket er unikt i Danmark.

Jesper Eugen-Olsen medgiver, at suPARnostics følsomhed overfor andre sygdomme kan være et problem:

- Men der er også en positiv side af det. Faktisk tyder meget på, at suPARnostic kan blive nyttig i behandling af tuberkulosepatienter, hvilket ikke var forudset fra starten. Det arbejder vi intenst med at udvikle sideløbende, siger han.

- Men man kan ikke skille tingene ad. Tuberkulose er faktisk en af de helt store dræbere af netop aids-patienter. Behandling af tuberkulose er derfor også livsforlængende for disse patienter, siger Jesper Eugen-Olsen.

Positiv spiral

Medicinalfirmaet Missionpharma får eneretten til distributionen af suPARnostic, og man regner med, at produktet er klar til kommerciel markedsføring sidst på året.

- SuPARnostic passer perfekt ind i vores filosofi, siger administrerende direktør Kim Ginnerup.

- Vi har specialiseret os i at sælge kvalitetsmedicin i store

EN DRÅBE BLOD PÅ EN LILLE PLASTICPLADE

Hiv/aids og suPARnostic

Kroppen kan fungere upåvirket i årevis, selvom den er smittet med hiv-virus, indtil virussen på et tidspunkt udvikler sig til aids. Hiv-smittede i den rige verden behandles i dag med livsforlængende medicin, så de ikke udvikler aids.

Behandlingen bør påbegyndes, når hiv-virus er fremskredent og immunforsvaret svækket, men inden aids-stadiet. Medicinen, som skal tages regelmæssigt, fastholder hiv på dette stadium, og patienten kan føre et normalt og aktivt liv.

Behandles for tidligt, spildes ressourcer på unødvendig behandling, og hiv-viruset kan udvikle resistens mod medicinen. Ydermere har den livsforlængende medicin en række bivirkninger. Indledes behandlingen for sent, har den begrænset effekt.

En præcis prognose for hiv-virusets udvikling og immunforsvarets styrke er derfor fundamentale indikatorer for behandling med livsforlængende medicin.

Denne prognose har hidtil været dyr og stort set umulig at udføre i felten i fattige lande. Den skal desuden gentages jævnligt under behandlingen. Det har i praksis udelukket alle fattige i u-lande fra behandling med livsforlængende medicin.

En retssag i Sydafrika tillod lokale firmaer at kopiere den patenterede livsforlængende medicin, så omkostningerne kunne reduceres betydeligt. Men den præcise prognostisering af patienterne kom til at udgøre en ny flaskehals. Bl.a. derfor har kopimedicienen endnu kun begrænset betydning i praksis.

SuPARnostic måler blodets indhold af såkaldt suPAR og er et mål for immunforsvarets styrke og den hastighed hiv-virus udvikler sig med. Målingen af suPAR bør kombineres med en måling af antallet af sunde celler i blodet – en såkaldt CD4-måling. Sammen giver de to markører et dynamisk billede af sygdomsudviklingen, på samme måde som CD4 og den meget kostbare måling af virusstætheden i blodet (hiv-RNA) gør i vesten. Det er den kostbare hiv-RNA måling, man kan spare med brugen af suPARnostic.

I praksis kommer en dråbe blod på en lille plasticplade, og suPAR værdien kan umiddelbart aflæses.

mængder billigt til u-lande – først og fremmest Afrika, hvor vi har 70 pct. af vores omsætning. Vi finder det tilfredsstillende i vores daglige arbejde at kunne hjælpe rigtig mange mennesker. Vores udfordring, når vi lancerer et produkt, er at sælge det så billigt, som det kan lade sig gøre, snarere end hvor

VIROGATES

Jesper Eugen-Olsen fik ideen til suPARnostic, før han blev ansat som forsker ved Hvidovre Hospital. Han har derfor personligt patenteret metoden og etableret firmaet Virogates, som samarbejder med University of Cape Town om at udvikle suPARnostic. Investorer har vist stor interesse for Virogates, bl.a. har Missionpharma støttet. Flere investorer har betinget sig, at Jesper Eugen-Olsen på kort sigt ikke selv tjener penge på suPARnostic, men at alle penge, der tjenes, i en årrække fremover geninvesteres i firmaet.

meget avance vi kan tage på hvert enkelt produkt.

Kim Ginnerup tror, at suPARnostic kan åbne mulighed for en større udbredelse af hiv/aids-behandling. Han forklarer, at hvis man for alvor kommer i gang med behandling fx i Afrika, vil det få den effekt, at den livsforlængende medicin bliver endnu billigere, fordi den kan produceres og distribueres i en større skala. Det kan blive en positiv spiral.

Men suPARnostics succes afhænger af mange faktorer. Først og fremmest skal metoden færdigudvikles. Der er fx endnu problemer med at få metoden til at virke optimalt under høje temperaturer. Det er dog ikke de rent tekniske problemer som bekymrer Jesper Eugen-Olsen mest.

Ingen lette løsninger

Det største problem kan ironisk nok vise sig at komme fra modstand i u-landene selv. Jesper Eugen-Olsen har blandede erfaringer fra Sydafrika, hvor han har lavet hovedparten af sine feltstudier. Han forklarer, hvordan regeringen stadig nægter at anerkende, at hiv-smitte fører til aids. Det udmønter sig nærmest i en parodi. Sundhedsministeren har fx har udtalt, at hiv-smitte skal behandles gennem forbedret diæt. For en toppolitiker kan det være en katastrofe offentligt at erkende et problem uden at kunne stille med en løsning eller kun at kunne foreslå en løsning, der vil dræne landet for ressourcer.

Modstanden befinder sig på øverste politiske niveau. Længere nede i systemet er hiv/aids-problemet anerkendt, og der er stor

støtte til behandling. En sydafrikansk læge, Dr. Eley fra Red Cross Childrens Hospital i Cape Town valgte at hjælpe Jesper Eugen-Olsen med målinger og behandling af hiv-smittede børn, selvom han sagde:

- Jeg kan komme i fængsel for det her.

Heldigvis er der tegn på en vis opblødning. Jesper Eugen-Olsen forklarer, at når behandling bliver billigere, kan det i stedet blive en sejr for en politiker at være den der gør noget ved problemet. Men modstanden i fx. Sydafrika er stadig en alvorlig bremse på udviklingen.

- Det hele er som et kæmpe puslespil. Vores forskning er én blandt mange brikker, der skal ligge rigtigt for at det hele passer. Det er vigtigt at forstå, hvor komplekst et problem vi taler om. Der er ingen lette løsninger, siger Jesper Eugen-Olsen.

- Kan jeg være en lille brik til, at folk i verden får et bedre liv, så har jeg ikke levet forgæves. Jeg er laboratoriemand, men jeg vil levere noget ude i felten, som folk kan bruge. Det er vel hele formålet med at være forsker, slutter Jesper Eugen-Olsen.

Morten Seifert er freelancejournalist og cand. scient. i geografi.

www.virogates.com

www.missionpharma.com

Ugeskrift for læger nr. 15, 5. april 2004: Jan Andreasen: Dansk analyse optimerer hiv-behandling www.dadlnet.dk/ufl/seneste.htm

Bare rådgivere

Den danske bistand inden for aids har i de seneste måneder været under beskyldning. Først blev Danida kritiseret for at prioritere hiv/aids-forebyggelse på bekostning af behandling – og derefter kritiseret for at bruge for få penge på hiv/aids. Carsten Staur, chef for Udenrigsministeriets Sydgruppe (Danida), svarer på kritikken.

Blandt NGO'er og i pressen er Danida blevet kritiseret for at satse for ensidigt på forebyggelse frem for behandling af hiv/aids. Er det en rimelig kritik?

- Nej, det synes jeg bestemt ikke. Forebyggelse er stadig utrolig vigtigt – det gælder både for de lande, der i dag lider stærkt under en hiv/aids-epidemi, og i lande der står over for risikoen for en epidemisk udvikling. Men det er klart, at i de seneste år har behandlingsmulighederne forbedret sig væsentligt – og at behandlingstilbud dermed også er blevet et stadig mere realistisk element i en samlet aids-strategi i flere lande. Det skal vi selvfølgelig være opmærksomme på. Der er jo ingen modsigelse mellem behandling og forebyggelse – det handler om at finde den præcise balance mellem forebyggelse, støtte til omsorg, pleje af de syge og tilbud om livsforlængende behandling i de lande, hvor vi arbejder. Den konkrete fordeling af midler til bekæmpelse af hiv/aids mellem forebyggelse og behandling foretages af modtagerlandene selv – ofte med afsæt i nationale strategier til bekæmpelse af hiv/aids. Vi er blot rådgivere i processen.

Carsten Staur

Men vil du gå så langt som til at sige, at der er noget om kritikken?

- I det omfang kritikken reflekterer en ændring af behandlingsmulighederne, så er der selvfølgelig noget rigtigt i det. En ting er det markante fald i prisen på medicin. Men man må i den sammenhæng

diskuteres, om det er lidt eller meget. Men nogen helt ubetydelig indsats er det ikke.

Hvordan er Danidas prioritering på hiv/aids området?

- Vi har et meget klart fokus på hiv/aids som et tværgående hensyn i hele vores bilaterale arbejde. Og det er min påstand, at der ikke kommer programmer gennem Danidas Styrelse eller Folketingets Finansudvalg, uden at der foreligger en vurdering af, hvordan det hænger sammen med hele hiv/aids-problematikken i den pågældende region eller i det enkelte modtagerland. Hiv/aids er et meget stort problem i Afrika, hvor vi bruger 60 pct. af den bilaterale bistand. Derfor er vi også parate til at prioritere området meget højt. Men det afgørende er, hvordan vi kan bidrage i forhold til de enkelte lande og i forhold til andre donorer. Vi har således valgt at have sundhedsprogrammer i et antal lande, hvor vi har nogle komparative fordele – men ikke i alle vores programsamarbejdslande i Afrika.

Kan du blive irriteret over den her kritik fra NGO'erne?

- Selvfølgelig kan man blive lidt irriteret, når man føler, at de ikke har alle tallene med – eller undlader at gå "den ekstra mil", der skal til for at sætte de forskellige problemstillinger ind i den rigtige sammenhæng. På den anden side må man sige, at NGO'erne presser på, fordi de er ægte og alvorligt optaget af problemstillingen. Mange af NGO'erne arbejder imidlertid kun med et enkelt eller to temaer. Og derfor vil de jo nødvendigvis prioritere på en anden måde, end Danida, der skal dække over en

“... det handler om at finde den præcise balance mellem forebyggelse, støtte til omsorg, pleje af de syge og tilbud om livsforlængende behandling i de lande, hvor vi arbejder.”

ikke glemme, at mere omfattende behandling – ikke mindst i forhold til den fattige landbefolkning – forudsætter, at medicineringen kan håndteres i et mindre avanceret sundhedssystem. Med andre ord står vi i den situation, at medicinen i dag er mere tilgængelig end tidligere, samtidig med at de fundamentale problemer i sundhedssystemerne i den tredje verden ikke er ryddet af vejen, og at der derfor fortsat vil være grænser for, hvad der kan leveres af ydelser. Hertil kommer, at i lande med en hiv/aids udbredelse på 20-30 pct. og et sundhedsbudget på 10-20 dollars per indbygger per år, så er selv 140 dollars årligt til behandling af hiv/aids også stadig en meget stor udgift. Det stiller store krav til den politiske prioritering i de enkelte lande, nationalt og i samspillet med donorerne.

Det leder jo over i det næste kritikpunkt. "Humor mod Aids"-kampagnen (Folkekirkenes Nødhjælp, Ibis og AIDS-Fondet) har udgivet en rapport, der kritiserer Danida for at bruge langt færre penge på at bekæmpe hiv/aids sammenlignet med andre ligesindede donorlande. Hvad siger du til den kritik?

- Den rammer noget ved siden af. For det første omhandler "Humor mod Aids"-rapporten kun de bilaterale aktiviteter, og omfatter således ikke dansk støtte til fx FN's organisation for hiv/aids, UNAIDS eller til den globale fond, hvor vi jo yder en betragtelig bistand. For det andet valgte man i kampagnen at se stort på det forhold, at netop hiv/aids-aktiviteter er vanskelige at opgøre, fordi de meget ofte indgår i andre udviklingsaktiviteter. Ifølge vore egne beregninger for et par år siden brugte vi allerede dengang samlet set mere end 550 mio. kr. om året på bekæmpelse af sygdommen. Det kan selvfølgelig

bred front og forsøge at sætte også hiv/aids-indsatsen ind i den bredere udviklingsmæssige ramme.

I har igangsat et review (faglig analyse, red.) for at få et samlet overblik over den danske hiv/aids-indsats med henblik på at justere strategien. Er det et udtryk for, at I har lyttet til kritikken?

- Vi skulle under alle omstændigheder have sat en vurdering i gang af aktiviteterne på hiv/aids-området. Det er – som tidligere nævnt – et område, der flytter sig hele tiden. Og alene det, der er sket på behandlingsområdet, gør jo, at vi nødvendigvis må revidere strategien. Vi vil meget gerne lægge op til en meget åben proces – ikke mindst på baggrund af den diskussion, der har været. Vi vil gerne involvere de mennesker, der er engageret og har en mening om hiv/aids. Vi skal ikke stå på hver sin tue og skribe til hinanden – den ene vil have forebyggelse, den anden behandling. Vi skal i dialog, også med modtagerlandene – så vi får det bedst mulige grundlag for en ny handlingsplan. Review'et er det første skridt i den proces. .

Vil der i fremtiden blive brugt flere danske bistandspenge i kampen mod hiv/aids?

- Der er allerede indgået en aftale mellem udenrigsministeren og en række politiske partier om ekstra 100 mio. kr. til NGO'ernes arbejde med hiv/aids over de næste fire år. Der er heller ingen tvivl om, at der vil være en stigende opmærksomhed på hiv/aids i forhold til andre dele af den bilaterale bistand – og multilateralt. Så det er givet noget, der vil være i fokus i bistandsdebatten de kommende år.

PK

Politisk modstand i Sydafrika. Dr. Eley, Red Cross Childrens Hospital, Cape Town risikerer fængsel, hvis han behandler denne hiv-smittede dreng med medicin. Foto: Rosa Ryt-Hansen.

Af Anders Lomholt

Besked fra Danmark og en lang række andre donorer er klar. Hvis ikke Nepal genetablerer demokratiet, sikrer respekten for menneskerettighederne og tager hul på fredsforhandlinger med de maoistiske oprørere, vil det få konsekvenser for bistanden. De fattigdomsorienterede programmer som Danmark – og andre donorer – støtter vil ikke kunne skabe de ønskede resultater uden aktiv folkelig deltagelse og indflydelse.

- Nepals problemer vokser og dermed stiger vores afhængighed af donorpenge. Dermed får donorerne mere politisk indflydelse, og det er tydeligt, at selv et lille land som Danmark spiller en rolle i Nepal, siger Kunda Dixit, der er

Danmark skærper tonen over for N

Danmark er med et bidrag på 263 mio. kr. i 2003 den største bilaterale donorer i Nepal. Denne position bruges aktivt til at land, hvor intern uro og politisk kaos er blevet dagligdag. Både fordi vi vil fremme fred og demokrati, og fordi udviklingsproblemer er i fare. Med alvorlige konsekvenser for Nepals befolkning, der er blandt de fattigste i verden.

DEN VÆBNEDE KONFLIKT I NEPAL

- Maoistiske oprørere har siden 1996 ført en væbnet kamp mod Nepals regering.
- Over 9.000 er dræbt, og i gennemsnit vokser tallet med 10 dræbte om dagen.
- Ifølge Amnesty International har Nepal verdensrekord i antal "forsvindinger".
- De maoistiske oprørere skønnes at have kontrol med halvdelen af Nepal.
- Krigshandlinger har sendt titusinder på flugt, og der er alvorlig fødevarer mangel i dele af landet.

chefredaktør for en af landets førende aviser, Nepali Times.

Danmarks konsekvente linje blev blandt andet kridtet op forud for FN's Menneskerettighedskommissions samling i april i Genève. På det tidspunkt var titusinder af demonstranter på gaden i Nepal i protest mod kong Gyanendra, der for halvandet år siden fyrede den folkevalgte regering og sikrede sig magten ved at håndplukke et kabinet af loyale ministre. Samtidig var Nepals økonomi lammet af ugelange strejker og blokader. Og antallet af ofre for konflikten mellem sikkerhedsstyrker og maoistiske oprørere nåede op på over 9.000, hvortil kom stadig flere rapporter om tortur, vilkårlige fængslinger og henrettelser. Internationale menneskerettighedsorganisationer kritiserede Nepals regeringsstyrker for at stå bag en voksende del af krænkelserne.

Sammen med blandt andre de

øvrige EU-lande havde Danmark adskillige gange påtalt situationens alvor over for ledelsen af den nepalesiske regering. Donorerens utvetydige krav om respekt for menneskerettighederne gennemtvang i slutningen af marts en erklæring fra regeringen, hvor den bekræftede sine forpligtelser i forhold til internationale konventioner og menneskerettighedsstandarder.

Med denne erklæring i hånden lykkedes det for Nepal at undgå en særskilt resolution i Genève. Men FN-organisationen undlod ikke i sine afsluttende erklæringer at udtrykke bekymring for situationen i Nepal, og den anmodede Nepal om at indvilge i udsendelsen af FN-observatører og teknisk bistand til Nepals menneskerettighedskommission, hvis opgave det er at overvåge og dokumentere menneskerettighedssituationen.

Efter konferencen i Genève

skete ingen fremskridt på menneskerettighedsområdet. Det stod klart, at det diplomatiske pres på den nepalesiske regering måtte opretholdes. Muligheden kom i begyndelsen af maj, da Nepals regering inviterede donorer fra blandt andet Europa, USA og Japan til den prestigefyldte konference Nepal Development Forum (NDF). Trods regeringens ønske om udelukkende at drøfte fremtidens udviklingssamarbejde fandt donorerne det afgørende, at den politiske situation, menneskerettighederne og fredsforhandlinger kom på dagsordenen.

Ti donorer stiller krav

Situationens alvor blev skærpet af en demokratibevægelse, som i ugerne op til NDF forvandlede Kathmandus gader til en slagmark af bål, tåregas og flyvende brosten. Kong Gyanendras regering svarede igen ved at forbyde alle forsamlin-

ger på over fem personer i hovedstaden. Den tilspidsede situation gjorde det endnu mere påtrængende at bruge NDF til at udtrykke støtte til de demokratiske kræfter såvel inden som uden for statsadministrationen. Sammen med 10 andre donorer stod Danmark bag den hidtil skarpeste udtalelse, der klart understregede nødvendigheden af utvetydige politiske fremskridt i Nepal. Den slags er svært at ignorere for en regering, der er afhængig af udenlandsk bistand. Dagen efter NDF meddelte regeringsleder Surya Thapa sin afgang.

Det blev i Nepals aviser tolket som en sejr. Ikke alene for demonstranterne på gaden, men også for de europæiske donorer og dermed blandt andre chargé d'affaires'en på den danske ambassade i Kathmandu, Gert Meinecke.

- Det er klart, at vores seneste udmeldinger er udtryk for en konsekvent dansk kurs, og det er også

Protestdemonstration mod kong Gyanendras beslutning om at afskedige den lovligt valgte regering. Kathmandu, april. Foto: AP/Binod Joshi/POLFOTO.

per epal

øge det diplomatiske pres på et
ogrammer for millioner af kro-

tydeligt, at den har skabt resultater. Men det er vigtig at understrege, at vi her står sammen med en række andre donorlande, siger Gert Meinecke.

Og hvad timingen angår, fastslår han:

- Det er lige nu et meget kritisk tidspunkt for Nepal. Det er et ungt demokrati og landet bevæger sig mod at blive en såkaldt "failed state", som vi har oplevet det i Somalia og Afghanistan. Altså et land, hvor centrale dele af statsadministrationen ikke fungerer. Som bliver fragmenteret og styret af lokale magthavere frem for en central regering i Kathmandu. Et sådant scenarie vil resultere i flytningstrømme og store menneskelige lidelser. Det er vi nødt til at forhindre, siger Gert Meinecke.

Støtte til reformvenlige kræfter

Når Danmark strammer kursen

over for Nepal, handler det også om danske skattekroner, der ellers risikerer at blive spildt. Eller som Gert Meinecke formulerer det mere positivt: At få mest mulig udvikling for pengene.

- Fra dansk side vil vi nu sætte yderligere fokus på den bistand, der søger at styrke en demokratisk og fredelig udvikling. Vi skal være med til at understøtte de statslige strukturer og reformvenlige kræfter, som er grundlaget for en fredelig løsning af konflikten. Vi skal også bidrage til at der bliver taget fat på de underliggende årsager til konflikten. Fremme af demokrati, god regeringsførelse og menneskerettighederne har hele tiden været en afgørende del af vores indsats i Nepal. Den seneste udvikling har vist, at det nytter, men også at der er et stort behov for at gøre mere. Vi vil styrke vores kritiske engagement, hvor støtte til fred og demokrati går hånd i hånd med en konsekvent diplomatisk linje, fastslår den danske chargé d'affaires.

Endnu kører alle danske programmer i landet. Men der er næppe tvivl om, at fortsætter konflikten i Nepals bjerge, så vil det blive stadig vanskeligere at gennemføre de dansk-finansierede udviklingsprogrammer på områder som miljø, uddannelse og energi. En del aktiviteter er allerede omlagt til lokale organisationer eller kører for nedsat kraft på grund af sikkerhedsproblemer.

Uden demokratisk styring og kontrol på lokalt og nationalt plan stiger risikoen for korruption og misbrug af donormidler. Samtidig skal det dog fremhæves, at 'teknokratstyret' i Kathmandu - bl.a. som følge af donorkrav - har taget skridt til at bekæmpe korruptio-

nen. Og i provinserne fungerer maoisterne mange steder som en parallel regering, der i visse tilfælde har udsat medarbejdere på donorstøttede projekter for afpresning og trusler.

Indtil videre er danske aktiviteter stort set gået fri. Til gengæld så Tyskland, Holland og Storbritannien af sikkerhedshensyn sig nødsaget til at lukke en række projekter i det vestlige Nepal. Det gik ud over mere end 50.000 fattige nepalesere. Det har haft store menneskelige omkostninger at sige fra.

Danmark bakkede dette initiativ op med moralsk støtte som medunderskriver på en fællesprotest.

- Vi kan på ingen måde acceptere den slags trusler og afpresning. Det var vi nødt til at gøre maoisterne helt klart. Men i den nuværende situation er det kun et folkeligt pres fra de mange fattige nepalesere, som vi når ud til, der for alvor kan gøre en forskel, siger Gert Meinecke.

Mange nepalesere er stolte over, at landet aldrig har været koloniseret. Og når donorlande hæver stemmen og forsøger at påvirke Nepals politiske udvikling, er avisernes debatsider som regel fyldt med anklager om imperialismen. Men denne gang har der ifølge chefredaktør Kunda Dixit på Nepali Times været forbavsende stille.

- Formentlig fordi folks tillid til kongen og politikerne er så lille, og fordi situationen er så desperat, at nepaleserne nu hilser ethvert skridt i den rigtige retning velkommen, siger Kunda Dixit.

VERDENSBANKENS OPGØRELSE OVER BISTAND ER UDKOMMET

Færre mennesker i udviklingslande lever i dag for mindre end én dollar om dagen. Der er således sket et fald i det samlede antal af fattige i denne kategori, fra 1,5 milliarder i 1981 til 1,1 milliarder mennesker i 2001. Det største fremskridt er sket i løbet 1980'erne.

Tallet stammer fra The World Development Indicators (WDI) 2004, Verdensbankens årlige samling af data om udvikling, der udkom i april i år.

Der er dog tale om vedvarende store regionale forskelle, især i landene i Afrika syd for Sahara er antallet af fattige steget i stadig større udstrækning i samme periode, og det tal er forudset til at ville stige.

HBM

DANSK NØDHJÆLP HAR REDDET TUSINDVIS AF LIV I ANGOLA

Den del af den danske støtte, som er givet gennem FN-organisationen World Food Programme, har medvirket til at sørge for mad til to millioner angolnere, konkluderer en ny evaluering "Danish Assistance to Internally Displaced People in Angola 1999-2003". Evalueringen fastslår også, at de organisationer Danida har støttet, nemlig Dansk Flygtningehjælp, Dansk Røde Kors og Folkekirkens Nødhjælp, i det borgerkrigsramte Angola generelt har et ry for at levere professionel og effektiv nødhjælp.

HBM

BUTHELEZIS SØN DØD AF AIDS

- Jeg rækker ud efter alle mennesker, som er døde af hiv/aids. Det gjorde min søn.

Lederen af Sydafrikas oppositionsparti Inkatha-frihedspartiet, Mangosuthu Buthelezi, stod åbent frem ved sin søns begravelse og fortalte, at sønnen døde af aids.

Mangosuthu Buthelezi talte sidst i april til tusindvis af sørgende mennesker ved sin søns begravelse i KwaZulu-Natal-provinsen, som er den provins i Sydafrika, som er værst angrebet af hiv/aids.

- Jeg føler smerten hos enhver fader og moder rundt om i vort land i denne historiens tragiske time. Jeg føler smerten hos de mange afrikanske børn, som nu er ved at dø en utidig og forfærdelig død. Jeg sørger. Vi er en nation som burde sørge.

Aids-organisationen The Treatment Action Campaign (TAC) roser i en pressemeddelelse Buthelezi for hans åbenhed om sønnens død. Prins Nelisuzulu Benedict Buthelezis døde på King George V Hospitalet i Durban efter lang tids sygdom. Han blev 53 år.

Tilståelsen om sønnens aids-sygdom kan lede til et gennembrud i mange zulu-hjem og i sydafrikanske familier. Mange sydafrikanere fornægter sygdommen, på trods af, at den berører cirka 10 pct. af befolkning. Hiv og aids-konsulent Anne Leon udtaler til avisen Pretoria News, at det er vigtigt, at flere kendte politikere står frem og kender, at de kender mennesker med aids.

- Kun sådan kan vi få almindelige mennesker til at se sygdommen i øjnene, siger Anne Leon.

- Tidligere var opfattelsen, at det kun var i fattige, marginaliserede og sårbare samfund, at sygdommen huserede. Prins Buthelezis død viser, at sygdommen forekommer i alle sociale lag.

HBM

WHO: AIDS ER DEN STØRSTE UDFORDRING

I sin netop udkomne årsrapport "Changing History" konkluderer Verdenssundhedsorganisationen WHO, at fremtidens udfordring er at udbrede hiv-behandling

Flere end 20 millioner mennesker er døde af aids og yderligere 34-36 millioner er inficeret med sygdommen, skriver Jyllands-Posten. Mange kan behandles antiviralt, men de fleste har endnu ikke adgang til denne behandling.

I sin årsrapport konkluderer WHO, at forebyggelse af hiv-smitte kan foretages i relativt begrænsede indgreb og samtidig medføre besparelser af både menneskelig lidelse og økonomiske omkostninger for samfundet. Eksempelvis kan en forøgelse af kondombrug med en tredjedel og adgang til sterile injektionssprøjter mindske tabet i bruttonationalproduktet med 20 pct. i perioden indtil 2025 i Nordafrika.

HBM

Nilens vand er eftertragtet og det kan ende i konflikt. Derfor vil Danmark yde bistand for 60 mio. kr. til et samarbejde om bedre forvaltning af vandressourcerne i Nilregionen. Det primære mål er konfliktforebyggelse.

Af David Rich

Krig i en af verdens potentielt mest konfliktfyldte regioner skal undgås. Derfor besluttede Danmark i marts i år at støtte det regionale Nil-samarbejde Nile Basin Initiative (NBI) med 60 mio. kr. over de næste fem år.

- Bistanden falder godt i tråd med den danske regerings ønske om at øge støtten til konfliktforebyggelse ude i verden, siger Leif Hommelgaard fra Danidas vandgruppe. Den internationale donorverden har p.t. samlet givet tilsagn om en økonomisk støtte på 860 mio. kr. til NBI.

I NBI samarbejder samtlige 10 Nillande for første gang på ministerniveau om forvaltningen af Nilen. Den økonomiske støtte til samarbejdet falder på et meget tørt sted.

Kampen om vandet

Nilen løber gennem nogle af verdens fattigste lande. Den er en forudsætning for overlevelse, men udnyttelsen af de knappe vandressourcer har ofte været genstand for stridigheder og uoverensstemmelser mellem landene. I 1988 udtalte daværende ægyptiske udenrigsminister og senere generalsekretær for FN, Boutros Boutros-Ghali:

- Den næste krig i vores region vil blive om Nilens vand.

Nilen er Ægyptens livsnerve. Den ægyptiske regering betragter derfor opstrømslandenes (de lande Nilens vand løber igennem, før det når Ægypten) brug af flodens vandmængde som en trussel mod landets egen nationale sikkerhed. Derfor har Ægypten flere gange brugt sin position som regional stormagt og truet med at gribe til våbenmagt for at sikre, at opstrømslandene ikke opbruger vandet, før det når det ægyptiske territorium. I dag har ægypterne udstationeret kontrollanter i opstrømslandene, der overvåger vandforbruget for at sikre, at Ægypten får tilført de vandmængder, landet gør krav på.

De ægyptiske krav bygger på nogle aftaler fra henholdsvis 1929 og 1959, der stort set giver Ægypten monopol på Nilens vand ved at anerkende landets "historiske" og "naturlige" ret til Nilen.

-Ifølge aftalerne skal opstrømslandene have Ægyptens tilladelse til at udnytte det vand, der løber gennem deres territorium. Tanzania, Kenya og Uganda har udtalt, at de ikke længere kan leve med de eksisterende aftaler. Derfor er det vigtigt, at NBI får forhandlet nogle nye aftaler på plads, siger Leif Hommelgaard.

Begrundet frygt

Ægyptens bekymring over opstrømslandenes vandforbrug er bestemt ikke ubegrundet. Befolkningstilvæksten i landene er nemlig eksplosiv, med øget efterspørgsel efter vand til følge.

Især Etiopien har ægypternes bevågenhed. 85 procent af Nilens vand udspringer nemlig i Etiopien

Vandfald ved Bahar Dar i Etiopien, hvor den Blå Nil har sine kilder. Foto: POLFOTO/Kåri Anna.

som den Blå Nil. Den løber herfra ind i Sudan, hvor den mødes med den Hvide Nil nord for Khartoum og fortsætter videre mod Ægypten.

Ægypten har gennem tiderne forsøgt at destabilisere Etiopien. Ægypten er blandt andet blevet anklaget for i begyndelsen af 1990'erne at have blokeret for, at Etiopien kunne optage lån i den Afrikanske Udviklingsbank og for at holde gang i krigen mellem Eritrea og Etiopien. Begge dele for at hindre at Etiopien fik overskud til at udnytte den potentielle ressource.

Økonomisk støtte til NBI

I de senere år har Ægypten droslet ned for krigsretorikken til fordel for samarbejdspolitikken. Således sagde præsident Hosni Mubarak i marts i år, at økonomisk samarbejde og udvikling er den bedste måde at hæve levestandarden på og undgå konflikt i Nilregionen, og Ægypten har udtrykt ønske om, at landet nu vil til at samarbejde med Etiopien om at udvikle landets enorme potentiale for vandkraft. Ægypten var også en af de største støtter, da de 10 Nillande i 1999 tog det historiske skridt og etablerede NBI.

Med initiativet ønsker landene at skabe fred og stabilitet i regionen ved at udnytte vandressourcerne optimalt. Det realiserer de dels gennem støtte til opbygning af den nødvendige kapacitet inden for miljø, energi, landbrug, vandressourceforvaltning, kommunikation og socioøkonomisk udvikling, og dels gennem konkrete investeringsprojekter, såsom opbygning af kunstvandingsanlæg, flodregulering, energiforsyning, telekommunikation og vand- og sanitetsforhold.

- Samarbejdet vil ikke tilføre nyt vand til Nilens begrænsede vandmængde, men det vil medvirke til at sikre, at vandet udnyttes optimalt, siger Leif Hommelgaard.

Det danske bidrag på 60 mio. kr. er specifikt øremærket til vandressourceforvaltning, som er et af NBI's vigtigste projekter, og hvor danske virksomheder ligger inde med stor ekspertise. Pengene vil primært blive brugt til at opbygge de nødvendige tekniske værktøjer,

et såkaldt Decision Support System, som skal styrke Nillandenes kapacitet til at udarbejde integrerede vandressourceplaner og formidle dialog mellem landene. Det vil i første omgang ske, ved at etableres databaser med oplysninger om Nilen, der er nødvendige når egentlige projekter skal designes og gennemføres.

For at øge landenes incitament til at samarbejde har man helt bevidst valgt at placere kontorerne for de forskellige projekter i de forskellige lande. Således ligger Nile Basin Initiatives hovedkontor Entebbe i Uganda, mens kontoret for vandressourceforvaltning ligger i Addis Abeba i Etiopien.

Risikoen for konflikt i Nilregionen er stadig latent. Med Nile Basin Initiative er første skridt taget til et samarbejde, der forhåbentligt kan skabe udvikling og stabilitet i regionen. Fremtiden vil vise, om Nillandene kan fastholde samarbejdet eller vil ty til trusler og sabelraslen for at sikre sig retten til Nilens dyrebare dråber.

David Rich er journalist i Udenrigsministeriets Kommunikationsenhed.

Foto: POLFOTO/AP/NASA.

Nilens dyrebare dråber giver liv til regionalt samarbejde

Nilen er med sine 6.700 kilometer verdens længste flod og har i årtusinder været ensbetydende med bosættelse og udvikling. Den løber gennem ti lande: Rwanda, Burundi, Den Demokratiske Republik Congo, Tanzania, Kenya, Uganda, Sudan, Eritrea, Etiopien og Ægypten. Fem af landene er blandt verdens ti fattigste. Der bor 300 millioner mennesker i de ti lande, heraf bor de 160 millioner i Nildeltaet. Det skønnes, at der vil bo 600 millioner mennesker i landene om 25 år.

2015

INDISK ØKONOM: FN BEDER OM DET UMULIGE

- 2015 Målene er patetiske. I Indien modtager vi så få penge fra FN-systemet, at vi ikke har tænkt os at tage de mål alvorligt. Vi kræver ændringer i den globale økonomiske struktur. Man kan ikke fjerne fattigdom uden at fjerne de strukturer, der skaber den, siger Devaki Jain, der er kendt udviklingsøkonom fra Indien med global ligestilling som speciale. Hun modtog bl.a. en pris fra UNDP for sit store arbejde for kvinders ligestilling under Beijing-topmødet i 1995.

- Jeg støtter FN som multilateral aktør. Det er demokratisk – i modsætning til WTO – og har opnået meget godt. Men den dagsorden UNDP nu sætter med 2015 Målene uden at relatere til økonomisk ulighed, WTO, militær oprustning og privatisering af basale behov, kan jeg ikke tage alvorligt. FN beder om det umulige. De fattige landes gæld skal eftergives og privatiseringen må stoppes, hvis fattigdommen skal udryddes.

- FN er på forkert spor. Det gik helt galt da Kofi Annan i 2000 udarbejdede dokumentet "Global Compact", hvori han sammen med en lang række transnationale selskaber lavede et fælles værdigrundlag. Vi brændte dokumentet på gaden. Det betyder at FN er blevet asymmetrisk, hvor de rige lande har mere at skulle have sagt end de fattige. Og 2015 Målene er blot et forsøg på at fastholde og legitimere FN's fortsatte arbejde – en slags overlevelsesstrategi.

/ck

SYGEPLEJERSKE / JORDEMODER

- til Den Danske Afghanistan Komité (DAC) sundhedsprojekt i Herat i det vestlige Afghanistan

Om stillingen: Alt afhængigt af kvalifikationer og erfaring skal vores nye sygeplejerske/jordemoder implementere, supervisere og medvirke til at videreudvikle sygepleje- og jordemoderaktiviteterne ved projektets distriktshospital og sundhedsklinikker. Træning og uddannelse af de lokale ansatte er en vigtig del af opgaven. Sygeplejersken/jordemoderen skal arbejde i tæt samarbejde med DAC's øvrige udsendte team og den afghanske ledelse.

Kvalifikationer: Sygeplejerske eller jordemoder, gerne med praktisk erfaring indenfor primær sundhedsstjeneste – især mor/barn omsorg, indenfor anæstesiologi eller fra skadestue. Professionel beherskelse af engelsk i tale og skrift. Kendskab til islamisk kultur og/eller erfaring fra tidligere udsendelse til projektarbejde i et 3. verdensland en fordel. Du kan arbejde selvstændigt og er samtidigt god til teamwork. Du har organisationstalent og mod på at arbejde "i marken".

Om DAC: DAC arbejder i Herat provinsen, der sædvanligvis er præget af fredelige forhold. DAC er ansvarlig for et sundhedsprojekt for ca. 450.000 mennesker. Projektet rummer et distriktshospital, seks sundhedsklinikker samt otte sundhedsposter i landdistrikterne. Her ydes medicinsk og kirurgisk hjælp til befolkningen – med særlig fokus på mor/barn-sundhed. Uddannelse af afghansk personale er en vigtig komponent i projektet, der pt. har ca. 200 afghanske ansatte. DAC støtter det lokale sundhedsministerium og Herat sygeplejeskole. Såvel projektets sundhedsfaglige som den uddannelsesmæssige indsats forventes udvidet i løbet af projektperioden. For yderligere information se: www.afghan.dk

Vi tilbyder: Et mangesidigt og udadvendt job i et land under genopbygning. Du vil blive en del af vores lille, erfarne team, der bor i en compound i Herat by med adgang til e-mail og internet. Løn- og ansættelsesvilkår i henhold til Danidas regler. Udsendelsesperiode: Et år. Udsendelsestidspunkt: Snarest.

Ansøgningsfrist: d. 28. juni 2004. Send gerne din ansøgning pr. e-mail.

Den Danske Afghanistan Komité

Gl. Køge Landevej 117, 2500 Valby
tlf.: +45 36169038 / fax: +45 36450205 / e-mail: dac@afghan.dk / www.afghan.dk

“Selve Milleniumerklæringen indeholdt hele rettighedsaspektet omkring udvikling, men ved formuleringen af de otte 2015 Mål forsvandt det.”

2015

2015 Mål i modvind

Regeringer og NGO'er overalt i verden står bag FN's 2015 Mål. Det gælder dog ikke en række kvindeorganisationer, der mener, at målene svigter den globale ligestilling.

Af Charlotte Kirkegaard

- FN er på forkert kurs. Vi skal stoppe med at bruge så meget tid og så mange kræfter på at monitorere deres processer. Det er spild af tid, og vi opnår ikke de ønskede mål, lød det adskillige gange fra talerstolen om FN's 2015 Mål.

Sådan lød de knubbede ord ved en konference i den tyske by Bonn i maj 2004. En europæisk paraplyorganisation for NGO'er, som arbejder med køn og udvikling, Women In Development Europe (WIDE), var arrangør. I konferencsalen var 156 kvinder fra det meste af verden samlet for at diskutere kvinders rettigheder i feltet mellem FN-systemet på den ene side og WTO på den anden. Forsamlingen bestod af forskere og kvinderaktivister fra organisationer i syd, øst, vest og nord.

Begejstringen og optimismen fra 1990'erne er afløst af frustration over, at de mange fine ord i internationale konventioner ikke bliver omsat til virkelighed. Og at FN – påpeger kritikerne – står svagt i en verdensorden styret af markeds kræfter og et udemokratisk magtfuldt WTO.

Beijing +10 og 2015 Mål

Næste år er det 10-året for vedtagelsen Beijing Platformen, der indeholder 12 fokuspunkter med konkrete strategier for, hvordan man sikrer ligestillingen på globalt plan. Både regeringer og kvindeorganisationer er enige om, at det vil være for risikabelt at genåbne og forhandle dokumentet, selv om mange mener, at det trænger til at blive opdateret på adskillige områder. Men mange udtrykker bekymring for, at religiøse og politiske fundamentalistiske holdninger fra blandt andet USA og Mellemøsten vil udhule nogle af de rettigheder, der er nedfældet i dokumentet. Særlig kvinders reproduktive og seksuelle rettigheder hænger i en tynd tråd.

På konferencen diskuterede deltagerne 2015 Målene i forhold til Beijing Platformen og var ikke videre fortrøstningsfulde.

- Selve Milleniumerklæringen indeholdt hele rettighedsaspektet omkring udvikling, men ved formuleringen af de otte mål forsvandt det. Herunder henvisnin-

gen til Beijing Platformen og Kvindekongressionen. Kvinders reproduktive og seksuelle rettigheder er udeladt, og mål tre, der skal styrke kvinders rettigheder, er afgrænset til så få områder, at det virker latterligt, mener Carol Barton, der er koordinator af det globale kvindenetværk WICEJ.

Mainstreaming

Mange deltagere fandt også, at selve formuleringen af målene var en hån mod den holistiske tilgang til ligestillingsproblematikken, som Beijing Platformen bygger på. Og strategien omkring mainstreaming (det vil sige, at alle politikområder skal indeholde en køns-

DE OTTE 2015 MÅL

1. Bekæmpe fattigdom og sult

- Halvere andelen, som lever for mindre end én dollar om dagen, inden 2015.
- Halvere andelen, som lever i hungersnød, inden år 2015.

2. Sikre grundskoleuddannelse for alle inden 2015

- Alle børn skal have adgang til en grundskoleuddannelse.

3. Fremme ligestilling og styrke kvinders rettigheder

- Opnå fuldkommen ligestilling på grundskoleuddannelsen inden 2005 og på alle uddannelsesniveauer inden 2015.

4. Reducere spædbarnsdødeligheden og børnedødeligheden

- Mindske dødeligheden blandt børn under fem år med to tredjedele inden 2015.

5. Reducere dødeligheden blandt gravide og fødende kvinder

- Mindske dødeligheden blandt mødre med tre fjerdedele inden 2015.

6. Standse udbredelsen af hiv/aids, malaria og andre sygdomme, der truer menneskeheden, inden 2015

- Standse udbredelsen af hiv/aids og andre sygdomme og dermed vende den negative udvikling, hvor antallet af smittede øges dag for dag.

7. Sikre en miljøvenlig og bæredygtig udvikling

- Halvere andelen af mennesker uden adgang til rent drikkevand inden 2015.
- Forbedre levevilkårene væsentligt for mindst 100 millioner mennesker, der lever i slumområder inden 2020.

8. Opbygge et globalt partnerskab for udvikling

- Sikre øget bistand, retfærdige handelsregler og gældsletelse for udviklingslandene.

Carol Barton, WICEJ.

dimension i stedet for at være et område for sig selv, red.) i hvert fald ikke er gennemført i 2015 Målene, lød kritikken.

At kvinders rettigheder er overladt til et selvstændigt mål, er et problem. Og de tre 2015-indikatorer, nemlig pigers ret til uddannelse, forøgelse af andelen af kvindelige parlamentarikere samt flere kvinder i lønnet arbejde uden for landbrugssektoren, ligger jo milevidt både fra målene i Beijing Platformen og fra de rettigheder, der følger af Kvindekongressionen fra 1979.

Hvad angår den danske indsats, var der både ros og ris.

- Den danske regering har som et af de få lande i nord valgt at rapportere om, hvordan den vil arbejde med mål otte. Og det er jo fint. Men dens rapport er ikke mainstreamet i forhold til kønsaspektet, og den har også kogt det hele ned til de konkrete indikatorer og undgår fuldstændig at forholde sig til den store globale dagsorden, udtaler Carol Barton fra WICEJ.

Charlotte Kirkegaard er cand.jur og journalist. Tilknyttet Center for Ligestillingsforskning på Roskilde Universitet. ck@celi.dk.

Dna-hjælp til voldsramte kvinder

I Bangladesh bliver voldtægter mod kvinder sjældent opklaret, blandt andet fordi landet ikke har udstyr til at påvise biologiske spor. Men nu er det første nationale dna-laboratorium på vej til hovedstaden Dhaka.

Af Signe Daugbjerg og Michael Lund

Ruma blev voldtaget femten gange, inden hun blev gravid af det. Hun var tjenestepige i et privat hjem, og det var arbejdsgiverens nevø, der forbrød sig mod hende. Første gang gjorde hun modstand, men resten af overgrebene udstod hun, fordi hun ikke havde nogen steder at flygte hen. Da hun blev gravid, fortalte hun det til sin arbejdsgiver. Nevøen nægtede, at han nogensinde havde rørt Ruma, og familien smed hende ud.

I dag sidder 18-årige Ruma på sin midlertidige seng i Dhakas krisecenter for voldsramte kvinder og fortæller sin historie til Udvikling. Krisecentrets prøver viser, at Ruma er gravid, men kun en dna-profil af nevøen vil kunne dokumentere, at han er faderen til hendes barn. Og ingen i det fattige land kan i dag udføre en dna-analyse af Ruma.

Men snart vil hun og andre voldsramte bangaliske kvinder få

en mere retfærdig rettergang. Inden for de næste tre måneder vil det første dna-laboratorium nogensinde blive oprettet i Bangladesh med hjælp fra Danida. Og med de tekniske beviser, laboratoriet vil medføre, vil mange flere mord- og voldtægtssager blive opklaret i landet, vurderer den danske rådgiver af dna-projektet i Bangladesh, Suss Schaumann.

Håb for voldtægtsofre

Laboratoriet vil komme til at betyde, at langt flere sager kan blive opklaret, fordi et dna-resultat accepteres som et bevis i retten. Men jeg tror også, det kommer til at have en forebyggende effekt på volden mod kvinder, fordi det pludselig får en konsekvens at voldtage en kvinde. Det har det jo ikke i dag, fordi bevisbyrden hviler på kvinden. Gerningsmanden går frit rundt i landsbyen, mens kvindens liv og rygte er ødelagt, siger Suss Schaumann, der er uddannet sygeplejerske.

Der findes ingen pålidelige tal på, hvor mange kvinder der hvert år bliver voldtaget eller bliver udsat for vold i hjemmet i Bangladesh. De sager, der sidste år blev trykt i aviserne, viser, at cirka 1500 kvinder blev udsat for fysisk vold og voldtægt. Men ifølge Suss Schaumann er tallet formentlig langt højere, fordi det er de færreste kvinder, der anmelder sagerne.

- Det er uhyggeligt, at kvinder i Bangladesh bliver behandlet på denne måde, men det er endnu mere uhyggeligt, at de finder sig i det. De tror ikke selv, de har nogen rettigheder. Det er det, vi oplever, når de kommer ind på vores krisecentre. Mange kommer bare for at få medicinsk behandling, og så tager de hjem til volden og ydmygelserne igen, fordi de er økonomisk og socialt afhængige af deres mænd, siger Suss Schaumann, der de sidste tre år har siddet i Ministeriet for Kvinder og Børn i Bangladesh udsendt af Danida.

Volden stiger

Suss Schaumann kom til Bangladesh for at stå i spidsen for et større Danida-projekt inden for menneskerettighedssektoren, der skal forbedre vilkårene for kvinder og børn i landet. Det overordnede mål er at bekæmpe og forebygge vold mod kvinder inden for hele seks bangladeshiske ministerområder. Der er blandt andet blevet oprettet krisecentre for kvinder, der har været udsat for vold og voldtægt, lavet informationskampagner om kvinders rettigheder, og som noget helt nyt det kommende dna-laboratorium. Suss Schaumann mener, at man skal tage fat allerede i barndommen, hvis man skal ændre det mandsdominerede bangladeshiske samfund.

- Statistikkerne viser, at vold og voldtægt er stigende i Bangladesh. Hvis den kurve skal knækkes, så tror jeg på, at det er opdragelsen, man skal fokusere på. Det er indbygget i bangalernes kultur, at pigerne bliver opdraget som små tjenere og drengene som små prinser. Og de roller fører de videre i deres liv. En anden grund til den stigende vold er, at økonomien i landet er blevet dårligere for de fattige. Når kone nummer to beder om penge til sine børn af manden, og han ikke har nok til at forsørge dem alle, så går det galt, siger Suss Schaumann.

Mange børn blandt ofre

På hospitalet Dhaka Medical College ligger det ene af de to krisecentre, som Danida indtil videre har fået oprettet. Der er otte senge i alt, men ofte ligger der dobbelt så mange kvinder og børn. Ud over 18-årige Ruma ligger der denne dag fem andre kvinder og to børn. En pige på fem år og en pige på elleve år, der begge er blevet voldtaget.

Dr. Bipul Krishna Chanda har ledet centret de sidste tre år, og han er foruroliget over, hvor mange børn der kommer ind som voldtægtsofre. 56 procent af voldtægterne er mod børn mellem tre og 15 år.

- Det har overrasket os, hvor mange voldtagne børn, der kom-

mer til vores center. De to piger, vi har nu, er begge blevet voldtaget af nogen, de kender. Men der er ingen øjenvidner, og det bliver derfor meget svært at bevise, siger Dr. Bipul Krishna Chanda.

Bureaukratisk og langsommeligt

Siden krisecentret i Dhaka blev oprettet i 2001, er kun fire gerningsmænd blevet dømt ud af de 420 sager, som centret har haft med at gøre. Det skyldes både, at beviserne er dårlige, og at krisecentret kun har været i gang i tre år. Retssystemet i Bangladesh er ekstremt langsomt, og derfor går der lang tid, inden en gerningsmand bliver dømt.

Det tager i gennemsnit 14 år, fra en sag bliver anmeldt, til der falder en endelig dom, og der er endda eksempler på, at komplicerede sager kan løbe over flere generationer. En anden barriere for kvindernes retssikkerhed er korrupcion. De seneste tre år har Bangladesh ligget øverst på den uafhængige organisation Transparency Internationals liste over verdens mest korrupte lande, og spørgsmålet er, om dna-laboratoriet vil kunne have gennemslagskraft i et land som Bangladesh.

- Et dna-laboratorium er ofte drevet og ledet af politiet, men da politiet i Bangladesh er kendt som særdeles korrupt og for at lave fal-

Ruma var tjenestepige i et privat hjem, hvor hun blev voldtaget af sin arbejdsgivers nevø. Men Bangladesh har i dag ikke udstyr til at lave en dna-profil af barnet, så hun kan ikke bevise, at nevøen er faderen. Foto: Michael Lund.

Suss Schaumann har de sidste tre år styret danidaprojektet fra sit kontor i Ministeriet for kvinder og børn i Dhaka. Hver dag er en kamp for at forbedre kvindernes rettigheder i det mandsdominerede bangladeshiske samfund. Foto: Michael Lund

ske rapporter, har vi valgt en anden model. I stedet er det eksperter, såsom biokemikere, der kommer til styre laboratoriet, så vi undgår, at beviser forsvinder. Men i et land som Bangladesh vil risikoen for snyd altid være der, også selv om vi holder hånd i projektet. Jeg er dog optimistisk og regner med, at langt flere sager vil blive opklaret med laboratoriet, siger Suss Schaumann.

Laboratoriet forventes klar inden for de næste tre måneder. Imens de sidste formaliteter kom-

mer på plads, vokser Rumas mave – på et herberg for voldsramte kvinder. Her skal hun blive, indtil hun har født sit barn. Nevøen er anmeldt til politiet, men der er kun en minimal chance for, at han bliver dømt for voldtægt eller bare som far til barnet, fordi der ikke er nogen vidner. Ruma har ikke råd til at beholde barnet, så hun giver det væk til adoption, så snart hun har født.

Signe Daugbjerg og Michael Lund er freelancejournalister.

Dna-laboratoriet på Dhakas største hospital, bliver det første i landet. Her undersøger en af hospitalets retsmedicinere faciliteterne, som forventes at være klar til brug inden for tre måneders tid. Foto: Michael Lund.

PROJEKT STOP VOLD MOD KVINDER (2000-2006)

Der er oprettet to krisecentre i Dhaka og i Rajshadi, men inden projektet slutter, vil der være oprettet krisecentre i seks divisioner, der gør programmet landsdækkende. Dna-laboratoriet kommer i brug inden for de næste tre måneder. Alt udstyr er klart, men der mangler en endelig afklaring af, hvem der skal lede laboratoriet.

Der er sket væsentlige forbedringer af brandsårsafdelingen på Dhaka Medical College.

For at udbrede kendskabet til krisecentrene og den stigende vold mod kvinder har projektet søsat en informationskampagne.

Der er også lavet undervisningsaktiviteter og etableret netværk blandt donorer, NGO'er, statslige institutioner, pressen og retssystemet.

Det danske bidrag til projektet er på 17,7 mio. kr., der vil gå til renovering og indkøb af udstyr til nye fysiske faciliteter, drift og personale, undervisning, informationskampagner og konsulentbistand.

Af Helle Bill Madsen

Poul Nielson takker i november af som bistandskommissær i Bruxelles, når den nuværende EU-kommission opløses.

Når han forlader EU-kommissionen, ved han endnu ikke, hvor han skal hen. Men han kan konstatere, at mange spørgsmål med hensyn til hvordan EU's udviklingsbistand organiseres bedst, endnu blaffer i vinden.

I mere end fire år har han – med sine egne ord til det svenske bistandstidsskrift OmVärlden – kæmpet mod "det anarkistiske magtspil i korridorerne", som opstår, når tjenestemænd leger politikere. Men også andre kommissærer og medlemslandenes regeringer har i tidens løb stukket en kæp i det europæiske bistandshjul.

Oprindeligt var det svært at opnå en tværgående og sammenhængende dimension for EU's bistandspolitik. Ifølge Poul Nielson var det så galt, at de forskellige arkiver i kommissionen ikke kunne tale sammen, hvilket betød, at det var vanskeligt at fremlægge tal for tidligere år, og det var svært at skabe landestrategier for de forskellige modtagerlande.

I forbindelse med en større reform i EU's generaldirektorat for bistand, DG Development, mistede generaldirektoratet store dele af sit mandat. Opgaven med praktisk at gennemføre bistandsprojekter havnede hos Europe Aid, og dermed forsvandt en stor del af Poul Nielsons personale. Nu består Nielsons generaldirektorat kun af nødhjælpsorganet ECHO og policy – det vil sige spørgsmål om udviklingspolitik for landene i Afrika, Vestindien og Stillehavet. Spørgsmål om udviklingspolitik for øvrige modtagerlande ligger i udenrigskommissær Chris Pattens direktorat DG Relex.

- Det gør styringen af bistanden og effektiviteten langt ringere, og set fra et udviklingsperspektiv er det ikke en professionel måde at håndtere det på, siger Poul Nielson til OmVärlden.

Multilateral kontra bilateral bistand

At Danmark får nok for sine donorkroner til EU's bistand, er Poul Nielson ikke i tvivl om. EU's bistand når ud til lande, som Danmark ikke yder direkte bistand til.

- Danmark er luksus-donorland, der har udvalgt 15 samarbejdslande, som er forholdsvis uproblematisk. Det efterlader EU-kommissionen i de svært tilgængelige og konfliktfyldte lande, siger han med et skælmisk smil i stemmen til Udvikling i telefonen fra Bruxelles.

- Arbejdet for EU-kommissionen er en mellemting mellem humanitært nødhjælpsarbejde og udviklingsbistand i lande som eksempelvis Haiti, Zimbabwe, Liberia, Togo og Elfenbenskysten.

Poul Nielson fremhæver arbejdet i disse lande som "kenyaisering", det vil sige, at bistanden gøres uafhængigt af regeringerne i lande, som er på vej ud af eller står i post-konflikt situationer, lige som det er tilfældet i Kenya. Det har en stor indvirkning på kapaciteten af bistanden og på hurtigheden af gennemførelsen af projekterne. Her tåler EU-bistanden sagtens sammenligning med elite-donorerne, fastslår Poul Nielson.

De penge, som Danmark bevilger til EU's bistand kanaliseres ud til landene via et antal forvaltningskomiteer, og her sidder Danmark med i alle komiteer. Kommissionens arbejde ligner de almindelige donorers, der arbejdes med landestrategier og arbejdet knyttes tæt til civilsamfundet og NGO'ere.

- Det ville være rart, hvis europæerne opfattede bistandsarbejdet som en "europæisering" af donorbistanden, i stedet for at betragte det som et stort upåvirkeligt multilateralt projekt. Det er vigtigt at få skabt ejerskab til bistanden blandt europæerne, men det er ikke helt slået igennem endnu, konstaterer Poul Nielson tørt.

Fra bistandsmodtager til bistandsyder

Den 1. maj fik EU 10 nye medlemmer – og dermed 10 nye bistandsydere. Flere af landene skal ikke særligt langt tilbage i historien for selv at have været bistandsmodtagere. Poul Nielson ser positivt på de nye bistandsydere, som har tiltrådt politikken med et klart kendskab til hvad de sagde ja til, og de indtræder i bistandsfællesskabet med budgetnøgler for deres ydelser.

- For mig har det været vigtigt at få skabt en samlet politik, der dækker hele feltet og med en konkret tvangsdebut som donorlande, så de 10 lande er med fra begyndelsen, påpeger Poul Nielson.

Landene indbetaler ikke straks

til EU's udviklingsfond, men fra budgettet 2007 er det meningen, at de skal betale 1/3 af den samlede bistandsvolumen.

Dansk fingeraftryk

I interviewet med OmVärlden fremhæver Poul Nielson især tre ting, som han har opnået i tiden som bistandskommissær, når han kigger tilbage på sine fem år i Bruxelles:

Der er skabt politikker for EU-bistand med tydelige landestrategier for alle modtagerlandene. Kvaliteten på udviklingsbistanden er, ifølge en undersøgelse fra DAC (OECD's komité for udvikling), blevet forbedret.

Og udbetalingstiden – det vil sige tiden fra idéen til et projekt fødes til pengene er bevilliget og projektet gennemført – er blevet sat ned. Det er lykkedes Poul Nielson at reducere udbetalingstiden fra 5 år til 3,7 år. Det betyder, med Poul Nielsons egne ord, at EU-bistanden er inde i en acceptabel tidshorisont.

Der er også procedurer, som det ikke er lykkedes Poul Nielson at få ændret. Eksempelvis skal alle beslutningsdokumenter fortsat oversættes til alle medlemssprog. En procedure, som er dyr og forsinker udbetalingen af bistanden. Penge, der kunne gøre uendelig nytte i et af Afrikas landdistrikter.

Helle Bill Madsen er journalist i Udenrigsministeriets Kommunikationsenhed.

Poul takker af

Han satte et dansk fingeraftryk på EU's bistand. Men ikke alt lykkedes for bistandskommissær Poul Nielson. Foto: POLFOTO/AFP/Gérard Cerles.

Kaptajn på en supertanker. Poul Nielson overtog i 1999 EU-direktoratet for bistand, som langtfra fungerede optimalt. Det var en organisation, som havde store vanskeligheder med at klare en af sine mest grundlæggende opgaver: At udbetale allerede bevilligede bistandsmidler. - Problemet opstår bl.a., når tjenestemænd leger politikere, siger den afgående EU-kommissær.

Bøger

Billedskøn årsberetning

Masser af god, afbalanceret information at hente i Danidas smukt illustrerede årsberetning for 2003. Men stå dog ved, at en nedskæring er en nedskæring.

Af Jesper Heldgaard

Lad det være sagt med det samme: Det var med en solid portion skepsis, at denne læser kastede sig over Danidas årsberetning for 2003, året hvor Danmarks officielle udviklingsbistand noterede et historisk fald på næsten 1,5 mia. kr. – eller hele 12,8 pct. – i forhold til året før. Et fald, der betød at dansk bistand raslede ned fra 0,96 pct. af BNI i 2002 til 0,84 pct. i 2003.

Den er altså svær at sælge. Mindre blev min skepsis ikke, da jeg så de fantastisk smukke fotos, som hele årsberetningen er udstyret med. Strøet med generøs hånd fra forsiden og gennem hele den godt 100 sider tykke lækkert designede og læservenligt overskuelige publikation. Der er ikke ét kikset foto. Flere af billederne, leveret af nogle af Danmarks allerbedste fotografer, er rene kunstværker, som øjet uvægerligt dvæler ved.

Og hvad mere er: Billederne er bragt i relevante sammenhænge og ikke blot klistret på til pynt. Det betyder, at billederne netop ikke kommer til at virke, som om de skal sælge et dårligt budskab, som

min første mistanke gik på. Nej, billederne signalerer, at Danida står ved sin årsberetning, at Udenrigsministeriet står ved dansk bistand, og gerne vil have læsere til den.

Helt modsat den ekstremt fotofattige årsberetning fra 2002, der efterlod læseren med en fornemmelse af, at Danida ikke var voldsomt interesseret i få ret mange til at læse om dansk udviklingsbistand.

Så stor ros til billedredaktøren. Jamen, så indholdet da?

Jo, min sunde/usunde skepsis vækkes naturligvis til live igen ved læsningen af udenrigsministerens korte forord om, at dansk bistand er vigtig, blandt andet fordi den sender "et politisk signal om, at vi er parate til at bidrage til en mere lige og retfærdig verden".

Come on, Per Stig Møller: Dansk bistand faldt på blot et enkelt år med mere end 10 pct. Det er vel også en slags signal?

Igen sidder jeg med den dér fornemmelse af, at alt negativt kan sælges positivt, og at udenrigsministeren og hans regering taler voldsomt ned til mig som læser ved at lade som om, de ikke tror, jeg ved, at nedskæringerne har fundet sted.

Kære minister! Du er i din gode ret til at træffe en politisk beslutning om at skære i udviklingsbistanden. Men så stå dog ved det –

Danidas årsberetning 2003. 103 sider + 139 sider bilag. Kan bestilles på www.danida-publikationer.dk eller tlf. 1881.

Hvad skal jeg som læser bruge det til? Jeg får ikke noget at vide om forudsætningerne, eller hvad der måtte have ført til succes/fiasco.

Jeg skal ikke gøre mig klog på, om indikatorer, selvevaluering, *performance reviews* og alle de andre fine begreber er anvendelige internt til at forbedre bistanden.

Men som læser kan jeg ikke bruge tallene, og jeg sidder tilbage med en nagende fornemmelse af, at ufatteligt mange ressourcer bliver puttet i at måle og beregne procenter. Ved Gud i himlen: Gør samtlige donorer det? I en tid, hvor der tales om at koordinere, og om at de enkelte donorer skal bruge mindre på at analysere deres egen navle og mere til at arbejde sammen med donorlandet.

Den ærlige snak, jeg efterlyste tidligere, dukker heldigvis op flere steder. For eksempel i omtalen af den DAC-evaluering af dansk bistand, der kom sidste år. Den gav masser af roser til dansk bistand, og det får vi kort at vide. Men vi får også at vide, at DAC – i lyset af de seneste års budgetreduktioner – er bekymret over, "hvor udviklingsbistand står i regeringens prioritering".

Se, det er den slags afbalanceret information, der får mig som læser til at tro på, at her får jeg den fulde historie, ikke blot et unuanceret skønsmaleri.

Danidas årsberetning er et af de vigtigste arbejdsredskaber for alle,

der beskæftiger sig med udviklingsbistand, og som sådan tøver jeg ikke med at erklære 2003-udgaven for bestået: Der er masser af nyttig information, en grundig gennemgang af bistandens mange forkortelser med pædagogiske forklaringer, information om de ufatteligt mange internationale organisationer, Danmark støtter, referat af Danidas egne evalueringer, gennemgang af de enkelte programsamarbejdslande osv. osv. Et imponerende materiale lagt frem i let tilgængelig form.

Er der så spændende nyheder at hente i årsberetningen for en journalist, der beskæftiger sig med udviklingsbistand? Jeg har ikke fundet nogen. Måske har jeg overset noget, men de nyheder, som 2003 bragte på bistandsområdet, og som er omtalt i beretningen, har – så vidt jeg kan se – alle været omtalt før.

Og så dog: Måske er den egentlige nyhed, at dansk udviklingsbistand ikke længere er Folketingets eller Danmarks. Den er blevet regeringens. Det er fair nok, at regeringens mange forskellige udspil fra sidste år skal omtales: "En verden til forskel", Det Arabiske Initiativ osv. Men det er slående, så meget og så tit, initiativerne omtales. Og hver eneste gang som "regeringens". Det er ligeså slående, at Folketingets blot fire år gamle strategi "Partnerskab 2000" stort set ikke er omtalt. Hvis overhovedet.

På den måde kommer Danidas årsberetning – måske uforvarende – til at reflektere en af de vigtigste nyheder om dansk bistand: Årtiers konsensus på området er brudt.

Jesper Heldgaard er freelancejournalist.

Globalnomaden

Forstmanden Gunnar Poulsen leverer humoristiske og hårdtslående budskaber i sin fine beretning om 40 års u-landsarbejde. Alt den velmenende bistand hjælper ikke noget, så længe befolkningstilvæksten æder resultaterne op, fastslår forfatteren.

Af Bo Simonsen

Gunnar Poulsens beretning og erfaringer fra 40 års arbejdsliv i Afrika, Indien og Asien er værd at sætte sig ind i. Den murstenstykke erindringsbog er blottet for høj-akademisk teoretiseren. Forstkandidat Gunnar Poulsen er en mand, der har været der selv: I Sudan, Etiopien, Malawi, Namibia, Cambodja, Rwanda, Laos... Og ikke bare på kontorer og *ex-pats* foretrukne klubber og nydelige hoteller, men til fods og i firehjulstrækker langt derude, hvor der knap er vej og langt, langt hjem. Han er en gudbenådet oplever, en glimrende fortæller – og så har han gennem årene opbygget en solid viden om

udviklingslande og udviklingsbistand.

Under et studieophold på det franske skovbrugsinstitut i Nancy i midten af 1950'erne bliver unge Poulsen opmærksom på en opslået stilling: Statsskovbruget i Sudan søgte en forstkandidat. Han vidste knap nok, hvor landet lå, men sendte telegrafisk en ansøgning til Skovdirektoratet i Khartoum – og fik jobbet. Det blev til 10 år i Sudan som administrator for skovvæksten på 350.000 kvadratkilometer og siden på farten som globalnomade og vellønnet (det lægger han ikke selv skjul på) rådgiver udi skovdrift.

Den nu pensionerede forstemand har ved selvsyn oplevet en række mindre flatterende sider af international udviklingsbistand: Fiskefabrikker i Senegal uden fisk, brøndboring, der førte til øget græsning af husdyr og en hastig spredning af flyvesand og vandretklitter og ikke mindst: manglende vilje til at se problemerne i sammenhæng. Forsyning med skovprodukter og beskyttelse mod erosion må ses i sammenhæng med behovet for flere skoler, læger,

jordmødre, alternativer til anvendelse af gødning som brændsel og – hvilket er forfatterens mest hårdtslående budskab: De mange velmenende aktiviteter vil ikke komme til at tjene et fornuftigt formål, hvis der ikke i al hast træffes effektive foranstaltninger til at bremse befolkningstilvæksten.

Man kan være enig eller uenig i Gunnar Poulsens konklusioner, men en gammel sur mand er han langt fra, og han taler ubestrideligt med erfaringens stemme – og ikke så lidt humor.

Vi kommer vidt omkring blandt emner og geografisk, og skrivestilen er overordentlig springende. Det virker irriterende i begyndelsen, men man vænner sig til det.

Bogen er på 640 sider. Opstramning til et par hundrede sider færre ville ikke have skadet. Men for læsere, der foretrækker selvoplevede fortællinger om udviklingsbistand, tropisk skovdrift med meget mere frem for tørre rapporter er "Som de dukker op" fascinerende læsning.

Bo Simonsen er journalist i Udenrigsministeriets Kommunikationsenhed.

Gunnar Poulsen: **Som de dukker op – en forstmands bekendelser.** SP Grafik, kr. 299, Kan bl.a. bestilles på dbm@sp3.dk

Kunsten at undres

Trine Paludan: **Folket der hørte Gud le - En beretning fra Afrika.** 253 sider. Forlaget Tiderne Skifter. Kr. 268.

Af Helle Bill Madsen

”En kvinde skal være som en madras. Altid under manden. En kvinde skal bære sin mand. Han skal altid være ovenpå. De kvinder, der er sådan, deres børn vil Gud velsigne med stor baraka. For kvindens gerninger er barnets skæbne. Moderens lydighed er barnets vej til baraka. Grioterne synger, at den kvinde, der aldrig lyttede til sin mand, hendes søn vil ingen mennesker nogensinde lytte til. Et barn født af en ulydig kvinde bliver et nikao dingo, et ulykkes-barn.”

Bogen ”Folket der hørte Gud le” er en dokumentarisk beretning om antropologen Trine Paludans undersøgelse for den gambianske regering af, hvorfor folk på landet

ikke sender deres børn i skole. Lyder det kedeligt? Det er alt andet!

Gennem tolken Aisha oplever Trine Paludan på deres studierejse i Vestafrika til landsbyen Taibatu, hvordan forholdet mellem mænd og kvinder, kærlighed og jalousi, magt og magi bestemmer i et fremmedartet og farverigt afrikansk samfund.

Aisha leder Trine Paludan ind i en verden, som hun på tætteste hold beskriver gennem fortællinger og livshistorier fra landsbyens beboere. De møder unge frodige kvinder i farverige dragter, gamle vise mænd, som har alderdommen og visdommen hugget ind i de furede ansigter, små omskårne drenge med Mickey Mouse-solbriller, og unge bejlere, som tilbyder dem ægteskab og blegcremer. Gennem farverige og nærværende begivenheder, der både er rørende og dramatiske, får Trine Paludan læseren til såvel at undre sig som at fatte sympati for en kultur, der sammenlignet med vores vestlige ikke er bare sort eller hvid, men styret af religion, ældreråd og sort magi.

Her er masser af dialoger og episoder om tro og kærlighedslivet i det traditionelle gambianske familiemønster og om den moderne uddannede kvinde Aisha, alt sammen gengivet i et levende og overbevisende sprog.

Bogen er en krydret, larmende og varm introduktion til en religiøs, spændingsfyldt og livsbekræftende side af Afrika. En god bog til dem, der ikke har det store kendskab til kontinentet i forvejen. Humor og respekt for de mennesker, som har bragt Trine Paludan tæt på historien, gør bogen til en mættende oplevelse. Men den giver samtidig appetit på mere Afrika.

Nyt om navne

Steen Christensen tiltræder som seniorkonsulent med særlig henblik på udvikling af projektstøtte under regeringens Arabiske Initiativ. Steen Christensen kommer fra en stilling som chef for Ulandssekretariatet.

Per Bergholdt Jensen, 33, udsendes i to år som informationsmedarbejder i Mozambique for Mellemfolkeligt Samvirke. Per Bergholdt Jensen har en kandidatgrad i litteraturvidenskab fra Københavns Universitet.

Cand.tec.soc. Stefan Katić, 41, er blevet ansat som redaktør for Danidas månedsavis Udvikling. Han har det seneste år redigeret Udvikling på freelancebasis og var 1997-2000 redaktør for Mellemfolkeligt Samvirkes tidsskrift Kontakt.

Cand.com. Poul Kjær, 35, er blevet ansat som journalist på Udvikling i Danidas kommunikationsenhed. Han er tidligere tv-journalist og har de seneste 2 1/2 år arbejdet for Folkekirkens Nødhjælp i Honduras.

Ida Nicolaisen er genvalgt til FN's Permanente Forum for Oprindelige Folk for en treårig periode. Ida Nicolaisen, der er uddannet kultursociolog, har siden 1971 været ansat som lektor og siden som seniorforsker ved Københavns Universitet. Derudover yder hun konsulentbistand til en række internationale organisationer som UNSO og WWF, ligesom hun har været næstformand i Danidas styrelse.

Kulturgeograf Søs Nissen, 38 er blevet ny projektkoordinator med ansvar for Mellemøsten på Rehabiliterings- og Forskningscenteret for Torturofre (RCT). Hun har indtil nu været koordinator for et netværk af danske organisationer og foreninger, der arbejder med de palæstinensiske selvstyreområder.

Journalist Eva Rasmussen, 57, er ansat som informationsmedarbejder i Mellemfolkeligt Samvirkes regionale program i Mellemamerika. Eva Rasmussen har tidligere arbejdet otte år i Nicaragua og Guatemala for u-landsorganisationen Ibis og britiske OXFAM.

Kontorchef, cand. scient.pol. Lars Thuesen (44) er tiltrådt som chef for Udenrigsministeriets Kommunikationsenhed

Bente Topsøe-Jensen tiltræder som ny leder af Mellemfolkeligt Samvirkes internationale afdeling pr. 1. juli 2004. Tidligere har Bente Topsøe-Jensen bl.a. arbejdet som chefrådgiver for Danida i Mozambique, landekoordinator for Ibis i Mozambique, konsulent for Cowi, underviser på Hornbækhus og projektrådgiver hos SIDA.

NYUDNÆVNTE AMBASSADØRER

Ambassadør, cand.polit. Peter Lysholt Hansen, 53, overtager ambassaden i Hanoi, Vietnam. Peter Lysholt Hansen kommer fra en stilling som bilateral chef i Udenrigsministeriets Sydgruppe. Han har tidligere været ambassadør i Tanzania.

Ambassadør, cand.jur. Laurids Mikaelsen, 55, overtager ambassaden i Beijing, Kina. Laurids Mikaelsen har siden 1998 været ambassadør i Polen. Han har tidligere været chef for Udenrigsministeriets juridiske tjeneste og ministerråd ved ambassaden i Washington.

Ambassadør Christian Oldenburg, cand.scient.pol., 60, tiltræder som rejsende ambassadør for Det Arabiske Initiativ i Udenrigsministeriets Sydgruppe. Christian Oldenburg har siden 2000 været ambassadør i Ægypten og sideakkrediteret i Sudan.

Ambassadør, cand.jur. Ole Lønsmann Poulsen, 59, overtager ambassaden i Stockholm, Sverige. Ole Lønsmann Poulsen har siden 2001 været ambassadør i Kina og sideakkrediteret Den Demokratiske Folkerepublik Korea og Mongoliet.

Ambassadør, cand.polyt. Bjarne Henneberg Sørensen, 56, tiltræder som ambassadør i Kairo, Ægypten. Bjarne Henneberg Sørensen kommer fra en post som ambassadør i Hanoi, Vietnam.

Kontorchef, cand.phil. Bent Wigotski tiltræder som ambassadør i Islamabad, Pakistan. Bent Wigotski kommer fra en stilling som kontorchef i Udenrigsministeriets Borgerservice.

SENDT UD SOM LANGTIDSRÅDGIVERE I MARTS/APRIL/MAJ 2004

M.Sc.agro./fish. Michael Joseph Akester har fået ansættelse som kontraktansat seniorrådgiver ved fiskerisektorprogrammet i Vietnam med tjenestested i Hanoi.

Cand.med. Dolores Castelló har fået ansættelse som kontraktansat sundhedsrådgiver ved sundhedssektorprogrammet i Zambia med tjenestested i Solwezi.

B.Sc./Ph.D. Robert W. Caudwell har fået ansættelse som kontraktansat seniorrådgiver ved landbrugssektorprogrammet i Bangladesh med tjenestested i Dhaka.

Driftstekniker/merkonom Bjarne Christensen har fået ansættelse som kontraktansat seniorrådgiver ved landbrugssektorprogrammet i Tanzania med tjenestested i Morogoro.

Cand.med. Aimé De Muynck har fået ansættelse som kontraktansat seniorrådgiver ved det nationale tuberkulosekontrolprogram i Indien med tjenestested i Bhubaneswar, Orissa.

Akademiingeniør Antonio Klaus Kaarsberg er blevet ansat som kontraktansat seniorrådgiver ved uddannelsessektorprogrammet i Mozambique med tjenestested i Tete.

Sygeplejerske Bo Rasmussen har fået ansættelse som kontraktansat regional rådgiver til RAAN ved decentraliseringsprogrammet i Nicaragua med tjenestested i Puerto Cabezas.

B.A. engelsk/japansk Kyoko Riley har fået ansættelse som kontraktansat uddannelsesrådgiver ved uddannelsessektorprogrammet i Tete, Mozambique.

Cand.jur. Javier F.C. Sitic her fået ansættelse som kontraktansat seniorrådgiver ved decentraliseringsprogrammet i Nicaragua med tjenestested i Managua

Cand.scient.soc. Misha Louise Wolsgaard-Iversen er blevet ansat som kontraktansat juniorrådgiver ved sektorprogrammet for oprindelige folk i La Paz, Bolivia.

SENDT UD SOM KORTTIDSRÅDGIVERE I APRIL/MAJ 2004

Cand.med. Ole Frank Nielsen har fra 1. maj til 15. december 2004 fået ansættelse som kontraktansat korttidsrådgiver ved sundhedssektorprogrammet i Mozambique.

Cand.jur. Susanne Ravn har pr. 11. juni 2004 fået ansættelse som kontraktansat korttidsrådgiver ved den faglige sektor i Vietnam.

Det er gratis
at abonnere
på Udvikling
www.danida-publikationer.dk

UDVIKLING udgives af Danida, Udenrigsministeriet, Kommunikationsenheden, Asiatisk Plads 2, 1448 København K. Telefon 33 92 00 00. 31.årgang. Udkommer 10 gange om året. Trykplag: 15.000. ISBN: 87-7667-045-7 (papirversion) og 87-7667-046-5 (elektronisk version). Abonnement er gratis.

Abonnement og udsendelse: Danmark.dk's netboghandel, www.danida-publikationer.dk. Ved opkald fra Danmark: Tlf 18 81. Ved opkald fra udlandet: Tlf + 45 70 10 18 81. Redaktør: Stefan Katić - 33 92 08 48. Journalist: Poul Kjær - 33 92 08 01. Ansvarshavende ifølge presseloven: Kommunikationschef Lars Thuesen.

Layout: Glud og Jensen. Repro og tryk: Phoenix Trykkeriet A/S, Viby J. Miljøcertificeret og EMAS-gokendt. Avisen er mærket med det nordiske miljømærke Svanen. Licensnummer 541 006.

Hjemmeside: www.udvikling.dk. Her findes blandt andet tidligere numre. Redaktionen af dette nummer af Udvikling er afsluttet 27. maj 2004.

Artikler i Udvikling udtrykker ikke nødvendigvis Udenrigsministeriets synspunkter.

En by i bjergene

Rejsebrev fra et besøg i den grimme by, de smukkeste bjerge og hos mennesker, hvis meninger sjældent når frem til regeringskontorerne. Men nu skal civilsamfundet høres som et led i den såkaldte PRSP-proces. Forskeren Susanne Possing besøgte en fjerntliggende egn af Honduras for at følge, hvordan lokalbefolkningen formulerer deres egne forslag til, hvordan fattigdommen kan bekæmpes.

Af Susanne Possing

Vi er i Ocotepeque, den grimme by, jeg nogensinde har set. Med kun syv kilometer til grænsen og El Salvador ligger den dér, skrammet og nedslidt, som en by uden fremtid. Hvilken skamplet på det mægtige bjergmassiv, som er dens favn. Området er Occidente, Honduras' vestligste provins.

Vækkeuret ringer klokken fem. Foran mig ligger endnu en dag med timelange køreture og møder med lokalbefolkningen. Jeg er her for at undersøge de lokale forslag til fattigdomsbekæmpelse, som er et af civilsamfundets svar på en skatte- og finanspolitisk domineret PRSP. Det foregår i et land, hvor det at forsvare sine interesser stadig betragtes som undergravende virksomhed. I Occidente kræver befolkningen bl.a. en regionalt styret fattigdomsfond, inddragelse af kvindeerfaring, adgang til jord og støtte til småbrug.

Borgere stiller også krav

Tirsdag går turen til Cololaca, først gennem synlig skovdød, siden et sært landskab, skabt af hvad der forekommer som hundredvis af bjergtinders møde. Ikke bare de kendte skovklædte klipper og bjerge med slugter og afsatser. Nej, her trænges selve bjergtoppene, som har de udkæmpet en kamp om den skønneste plads. Cololaca dukker op som en samling forsømte småhuse, der ligger nærmest umotiveret langs jordvejen. Her mødes medlemmer af sam-

menlutningen Mancomunidad de Sur Oeste de Lempira. De er indkaldt fra de nærliggende kommuner for at opstille krav til udvikling i deres område, som kan indgå i en fattigdomsstrategi for hele amtet.

Siden er der stormøde for fire kommunesammenslutninger i den lille by La Labor, hvortil man kommer efter tre timers åndeløs kørsel. På den tur dominerer Cerro Sumpul, som med sine 2.730 meter lader sig se fra den ene mere betagende vinkel efter den anden. Dagen efter går det samme vej, bare dobbelt så langt, til Cucuyagua, hvor to midaldrende kvinder og en tandløs familiefar sidder og agerer civilsamfund i Sundhedskomiteen for Mancomunidad de Sur de Copán. I otte stive timer arbejder de, diskuterer, pensler ud, plan for plan: Etablering af kloakeringssystem, konstruktion og oplæring af befolkningen i brug af latriner, kampagne for renholdelse af stræder, pladser og patioer, indkøb af skraldebil, oprettelse af fælles losseplads uden for byen.

I dag bliver jeg hentet af Jorge fra den lokale NGO, ASONOG. De sidste fire år har den arbejdet ihærdigt med at indsamle lokale krav til en fattigdomsstrategi i Occidente. Det begynder i landsbyen, siden samles forslagene i kommune- og amtsplaner, og til sidst udarbejdes en strategi for hele regionen. Det helt store spørgsmål er, om man kan formå regeringen til at inddrage de lokale krav i den nationale strategi. Ikke mindst den eksterne finansiering er en afgørende akilleshæl. Donorer og international kapital sidder tungt på økonomi

og politik i Honduras. Og den der betaler musikken, er også den, der bestemmer melodien.

Dolores Merendón

I den lille bjergby Dolores Merendón har borgmester, borgergrupper og kaffebønder sat hinandens stævne. De skal revidere kommunens udviklingsplan, som alle håber en dag vil materialisere sig, bare en smule, i form af skolebøger til den tomme skolestue, injektionssprøjter og medicin til sundhedsklinikken eller det mest ambitiøse: midler til en lokal landmandsbank.

Dolores Merendón ligger langt fra hovedstaden Tegucigalpa, hvor landets PRSP formuleres. Landsbyen er ifølge UNDP den fattigste by i Honduras. Afsides beliggende, og at den er overset, det skal nok passe. Medmindre man er til hest som de lokale, koster adgang der til godt tre timer i pickup ad grå klippeveje. Med en fart på 10-20 kilometer i timen, i skytåger af hidtil uset tæthed, er det en besynderlig oplevelse. Sært nok fornemmer jeg de slugter og gevækster, der må være der, skimter svagt en blållilla busk hér, en støvgrå skovtykning dér. Og alligevel kører vi af sted, som blinde.

Så standser Jorge vognen. Har du lyst til kaffe og morgenmad? spørger han og peger ud. Her i det blå hjørnehus gemmer sig en lille købmandsbutik. Døren har for længst mistet sine hængsler, så vi går lige ind. Mens señora varmer kaffe og tortilla i det tilstødende køkken, går vi lidt omkring, og Jorge fortæller, at señoras butik er eneste udsalg i Dolores Merendón.

For første gang i deres liv er borgerne i Dolores Merendón blevet spurgt om deres mening. Foto: Poul Kjar.

Javel, siger jeg og undrer på, hvad de mon lever af i denne by. Nærmeste marked ligger i Ocotepeque, en dagsrejse herfra. Kaffe er den altdominerende afgrøde, men nu om stunder er den alt for billig, meddeler señora fra køkkenet. Derfor må de fleste klare sig med, hvad de selv kan dyrke af majs og bønner, kål og bananer. Da skytågen er lettet på køreturen tilbage, kan vi se de bittesmå pletter mellem kaffebuske og skov, hér en smule tør majs, dér en lille bønnehave, otte rækker kål, et par bananpalmer.

Koncentreret og opmærksom

På byens lille rådhus har hen ved 60 voksne og børn fundet vej til dagens møde. Det blev en god dag, i selskab med ualmindeligt udslidte kaffebønder, en ihærdig sygeplejerske, to vrede skolelærere, en evigt smilende borgmester, fire kommuneansatte og en håndfuld seje bjergbondekoner. Hvem der havde kunnet forstå bare lidt mere af deres rullende dialekt. Noget fik jeg fat i, og resten tog jeg til mig i form af nærstudier af disse fantastiske ansigter. Sikke en koncentration og opmærksomhed på hinanden, de mennesker kunne præstere. Intenst lyttende, alvorligt artikulerende, spørgende.

I virkeligheden ved de godt, at deres indsats aldrig vil blive belønnet. Regeringen sender aldrig de midler, der skal til for at forsyne skolen med bøger eller klinikken med medicin, endsige ... Alligevel sidder de her en hel dag og foreslår ting og lytter ihærdigt til naboen. Forinden har de brugt timer, til hest eller til fods i morgentågen. Hvad driver dem? tænker jeg. Et sidste håb? En måde at tackle dagligdagens umenneskelige kamp mod bjergets og markedets hårde lov? En søgen mod dette ene, fællesskabets Hvad-gør-du-Jeg-gør-sådan-Hvordan-kommer-vi-ud-af-det-her-Jo-måske-dér-kan-vi-prøve?

Det er første gang i deres liv, borgerne i Dolores Merendón er blevet spurgt om deres mening. Nu har de måske mulighed for at få indflydelse. Gad vide, om det lykkes. En eller anden dag?

Susanne Possing er programforsker ved Dansk Institut for Internationale Studier. Tilknyttet Nord-Syd Koalitionens PRSP-program.

S. Possing (red.): Ny strategi for bekæmpelse af fattigdom – Global tilpasning eller lokal udvikling, Den Ny Verden nr. 3, Dansk Institut for Internationale Studier, November 2003.

www.diis.dk/development.
www.eurodad.org.

PRSP OG DET CIVILE SAMFUND

Poverty Reduction Strategy Papers (PRSP) – en slags national drejebog for bekæmpelse af fattigdom – blev lanceret i 1999 af Verdensbanken (WB) og Den Internationale Valutafond (IMF) i et forsøg på at udvikle mere effektive strategier til bekæmpelse af fattigdom.

En af de nye ideer var, at et lands PRSP skal udarbejdes med deltagelse fra det civile samfund og i det hele taget 'ejes' af det pågældende land. I dag er den gennemgående erfaring, at civilsamfundet ikke har opnået resultater, der står mål med deres anstrengelser.

Nogle steder er der åbnet rum for offentlig debat om fattigdomsbaseret vækst og lignende. Men regeringerne og WB/IMF afsætter ikke meget tid, endsige fremlægger information til, at deltagelse giver reel mening for civilsamfundet. Selv om man flere steder arbejder med alternative forslag til den officielle strategi, har det svært ved at vinde gehør hos myndighederne.

Visse steder, som fx i Zambia, er det delvist lykkedes civilsamfundet at få indflydelse på PRSP'en. Men som i andre lande tages forslagene ikke i betragtning, når det kommer til at omsætte politikken til praksis.

Alligevel fortsætter grupper i civilsamfundet kampen for at påvirke myndigheder og donorer. Især organisationer i de større byer er aktive, men stadig flere grupper i landområderne samarbejder med lokale myndigheder om at udvikle planer, baseret på borgernes egne prioriteter. I dét spil er en af de store hurdler manglen på lokal forvaltningsmagt og økonomi.

I Honduras har kommunerne siden 1990 haft krav på fem pct. bloktilskud, men end ikke regeringens helt nye plan for opfyldelsen af PRSP-målene i 2005 indeholder tal for overførsler til kommunerne.

Gobierno de Honduras, Alcanzando las metas de la estrategia de reducción de la Pobreza – Informe de avance 2003 y Plan de Implementación 2004, Mayo 2004.